

ENLACED

**Отговори и
текстове на
записите**

Co-funded by
the European Union

Съдържание

Урок 1	7
Говорете свободно. Свободата на словото и нейните граници	7
Предистория: Какво се случи?	7
А. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: Естеството на фалшивите новини	7
А. I. Четене с разбиране	7
А. II. Лексика	8
Праг I	8
А. III. Слушане с разбиране	9
Праг II	11
Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Управление на дезинформацията	12
Б. I. Четене с разбиране	12
Б. II. Граматика	13
Праг III	13
Б. III. Слушане с разбиране	13
В. Говорене	15
Праг IV	17
Г. Писане	18
ОСНОВНА ЗАДАЧА	18
ДИСКУСИЯ И РАЗМИСЪЛ	19
Урок 2	20
Проверка на истината: фалшиви новини и медийна грамотност	20
Предистория: Какво се случи?	20
А. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: Естеството на фалшивите новини	20
А. I. Четене с разбиране	20
А. II. Лексика	21
Праг I	21
А. III. Слушане с разбиране	21
Праг II	24
Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Управление на дезинформацията	24
Б. I. Четене с разбиране	24
Б. II. Граматика	25
Б. III. Слушане с разбиране	26
Праг IV	28
Г. Писане	28
Писмен доклад	28
ОСНОВНА ЗАДАЧА	29
Урок 3	30
Включете се: Гражданска ангажираност и младежко участие	30
Предистория: Изисква се действие	30

A. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: Естеството на фалшивите новини.....	30
A. I. Четене с разбиране	30
A. II. Лексика	31
Праг I.....	31
Отговори:.....	31
A. III. Слушане с разбиране	31
Праг II	33
B. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Управление на дезинформацията	34
B. I. Четене с разбиране	34
B. II. Граматика	35
Праг III.....	35
B. III. Слушане с разбиране	35
V. Говорене	38
Праг IV	38
Г. Писане	39
ОСНОВНА ЗАДАЧА	39
Урок 4	41
Ние и те. Стереотипи, идентичност и приобщаване	41
Предистория: Пътят към приобщаването	41
A. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: Естеството на фалшивите новини.....	41
A. I. Четене с разбиране	41
A. II. Лексика	42
Праг I.....	42
A. III. Слушане с разбиране	42
Отговори и обяснения:	44
Праг II	45
Отговори:.....	45
B. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Управление на дезинформацията	45
B. I. Четене с разбиране	45
B. II. Граматика	46
Праг III.....	46
B. III. Слушане с разбиране	47
V. Говорене	49
Праг IV	50
Г. Писане	50
ОСНОВНА ЗАДАЧА	50
ДИСКУСИЯ И РАЗМИСЪЛ	50
Урок 5	52
Власт и протест. Демокрация, гражданска активност и несъгласие	52
Предистория. Как започна всичко?.....	52
A. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране. Власт, протест и демокрация: несъгласието като жизненоважен елемент от промяната	52
A. I. Четене с разбиране	52
A. II. Лексика	53

Праг I.....	53
А. III. Слушане с разбиране	54
Праг II	56
Отговори:.....	56
Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Управление на дезинформацията	57
Б. I. Четене с разбиране	57
Б. II. Граматика	57
Праг III.....	58
Б. III. Слушане с разбиране	58
В. Говорене	61
Праг IV.....	61
Г. Писане	62
ОСНОВНА ЗАДАЧА	62
ДИСКУСИЯ И РАЗМИСЪЛ	63
Урок 6	64
Вашето дигитално Аз	64
Предистория. Как започна всичко?.....	64
А. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: Фалшиви акаунти	64
А. I. Четене с разбиране	64
А. II. Лексика	65
ПРАГ I.....	65
А. III. Слушане с разбиране	65
Праг II	67
Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Дигитално отговорност	67
Б. I. Четене с разбиране	67
Б. II. Граматика	68
Праг III.....	69
Б. III. Слушане с разбиране	69
В. ГОВОРЕНЕ	71
ПРАГ IV	72
Г. ПИСАНЕ.....	72
2. ОСНОВНА ЗАДАЧА	73
ДИСКУСИЯ И РАЗМИСЪЛ	73
Урок 7	75
Екологично гражданство	75
Предистория: Изисква се действие	75
А. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: последици от климатичните промени	75
А. I. Четене с разбиране	75
А. II. Лексика	76
Праг I.....	76
А. III. Слушане с разбиране	76
Праг II	79
Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Как университетът може да помогне за справяне с климатичните промени.....	79
Б. I. Четене с разбиране	79

Б. II. Граматика	80
Праг III.....	80
Б. III. Слушане с разбиране	81
Праг IV	83
Г. Писане	83
ОСНОВНА ЗАДАЧА	84
ДИСКУСИЯ И РАЗМИСЪЛ	85
Урок 8	87
Справедливостта е в нашите ръце: Етично поведение в ежедневието	87
Предистория: На фокус	87
А. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: Смелостта да говорим: Младите хора в защита на демократичните ценности	87
А. I. Четене: Как да помогнем на учениците да мислят за справедливостта	87
А. II. Лексика	88
Праг I.....	89
А.III. Слушане.....	89
Праг II	91
Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: По какво правото се различава от правосъдието?	92
Б. I. Четене с разбиране	92
Б. II. Граматика	92
Праг III.....	93
Б. III. Слушане с разбиране	93
В. Говорене	96
ПРАГ IV	96
Г. Писане. Справедливост и етика в университета	96
ОСНОВНА ЗАДАЧА	97
ДИСКУСИЯ И РАЗМИСЪЛ	97
Урок 9	99
Когато световите се сблъскват: Межкултурна комуникация и конфликти	99
Предистория: Какво се случи?	99
А. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: последици от климатичните промени	99
А. I. Четене с разбиране	99
А.II. Лексика	100
Праг I.....	100
А.III. Слушане с разбиране	101
Праг II	103
Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Разбирайте и се свързвайте.....	103
Б. I. Четене	103
Б. II. Граматика	103
Праг III.....	104
Б. III. Слушане с разбиране	104
В. ГОВОРЕНЕ	106
Праг IV	107
Г. Писане	107

ОСНОВНА ЗАДАЧА	107
Урок 10	109
Вашият глас, вашата сила.....	109
Предистория: Изрази своята позиция.....	109
А. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: последици от климатичните промени.....	109
А.І. Четене с разбиране	109
А.ІІ. Лексика	110
Праг І.....	110
А. ІІІ. Слушане с разбиране	110
Праг ІІ	112
Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Твоят глас в действие.....	112
Б. І. Четене с разбиране	112
Б.ІІ. Граматика	113
Праг ІІІ.....	114
Б. ІІІ. Слушане с разбиране	114
В. ГОВОРЕНЕ	116
Праг ІV	117
Г. ПИСАНЕ.....	117
ОСНОВНА ЗАДАЧА	117
ДИСКУСИЯ И РАЗМИСЪЛ	118

Урок 1

Говорете свободно. Свободата на словото и нейните граници

Предистория: Какво се случи?

Спорният пост от Новаленд: свобода или нарушение?

Здравейте! Казвам се Георги и съм част от FreeVoice – паневропейска младежка инициатива, в която студенти създават подкасти и медийни материали за демократични ценности.

Днес ще ви разкажа за един случай, който предизвика много спорове в Новаленд. Един студент беше отстранен от университета, защото е публикувал онлайн мнение за имиграцията. От университета настояват, че това е език на омразата. Самият студент казва, че просто е използвал правото си на свобода на словото.

Нашият екип от FreeVoice реши да разследва историята. Прегледахме поста, говорихме със студенти и с някои преподаватели. Много хора смятат, че думите могат да нараняват. Други вярват, че мнението не трябва да бъде наказвано, дори ако е непопулярно.

Това поставя важен въпрос: къде е границата между свободата и отговорността? Според нас свободата на словото е основна, но тя не трябва да вреди на други хора.

В нашия пост в социалните мрежи насърчаваме диалога, а не конфликтите. Вярваме, че истинският диалог започва, когато слушаме другите и говорим с уважение.

Благодаря, че гледахте!

А. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: Естеството на фалшивите новини

А. I. Четене с разбиране

1. Прочетете текста и разсъждавайте върху въпросите.

Примерни отговори на предварителните въпроси

- Трябва ли да има граници на свободата на словото?
 - Да, защото думите могат да нараняват хората.
 - Да, трябва да има граници за обидни и опасни изказвания.
 - Не напълно, но трябва да има правила срещу омраза и заплахи.
- Кой трябва да решава кога речта вреди?

- Мисля, че държавата трябва да създава ясни закони.
- В университета това трябва да решава университетското ръководство.
- Най-добре е обществото, университетът и държавата да работят заедно.

2. Отбележете твърденията, свързани с текста, като верни или грешни.

1. Вярно
2. Грешно (Обяснение: В текста се казва, че много европейски държави имат закони срещу езика на омразата. Например Германия забранява отричането на Холокоста и нацистките символи. Тоест в Европа съществуват такива закони.)
3. Вярно
4. Грешно (Обяснение: Текстът посочва обратното: студентът е бил наказан (отстранен) заради публикуването на противоречиви мнения онлайн. Университетът е сметнал, че това е език на омразата.)
5. Вярно

A. II. Лексика

1. Свържете думите с техните дефиниции.

Отговори:

- 1 – Б
- 2 – Г
- 3 – Д
- 4 – В
- 5 – А

2. Попълнете празните места с дума или фраза от списъка в правилната форма. Всяка дума/фраза може да се използва само веднъж.

Отговори:

- 1 – свободата на словото
- 2 – език на омразата
- 3 – цензура
- 4 – дигитални платформи
- 5 – клевета

Праг I

Свобода на словото в университета

Отговори:

1. 3 (Правото на хората да изразяват идеи и да участват в дискусии, без да се нарушава законът.)
2. 8 (Публикуване на заплахи или призови за насилие към група хора.)
3. 6 (Забрана на съдържание, което нарушава достойнството и равенството.)
4. 0 (За да защитят уязвими групи и да предотвратят насилие.)

Код: 3860

А. III. Слушане с разбиране

Текст на аудиозапис 1

Здравейте! Днес ще се фокусираме върху един труден, но важен въпрос: *Как да различим свободното изразяване от речта, която насажда омраза?*

В демократичните общества хората трябва да могат да споделят мнения, дори ако са непопулярни. Но когато думите обиждат, заплашват или подтикваат към омраза, възниква проблем.

В някои държави като Съединените щати почти всички форми на изразяване са позволени. В Европа обаче често има по-строги правила, особено когато става дума за защита на групи, които могат да бъдат уязвими.

В интернет предизвикателството е още по-голямо. Социалните мрежи решават какво съдържание да остане и какво да бъде премахнато. Това води до спорове: защита ли е това или цензура?

Историята от Новаленд показва колко деликатна е границата. Трябва внимателно да преценяваме – думите могат да отворят врати, но и да причиняват вреда.

1. Слушайте аудиозаписа и отговорете на следните въпроси:

Примерни отговори:

- Защо в различните държави правилата за свобода на словото и езика на омразата са различни?
 - Защото държавите имат различна история и опит с пропагандата, насилието и дискриминацията.
 - Защото културните ценности и представите за това кое е обидно са различни.
 - Защото законодателството в някои страни защитава почти всички форми на реч (като в САЩ), докато други поставят акцент върху защитата на уязвимите групи (както в Европа).
- Как социалните мрежи влияят върху това какво съдържание се възприема като приемливо или вредно?
 - Те могат да премахват постове и да ограничават профили, което влияе на това какво виждат потребителите.
 - Техните правила често определят кои теми се приемат като безопасни и кои като опасни.
 - Някои хора смятат, че това защитава обществото, докато други мислят, че това води до цензура и по-малко свобода на изразяването.

2. Слушайте аудиозаписа отново и отбележете твърденията като верни или грешни.

Отговори:

1. вярно
2. грешно (Обяснение: Според текста на аудиозаписа много европейски държави имат по-строги закони срещу езика на омразата. Те се стремят да защитят уязвимите групи и да предотвратят дискриминацията. Следователно е навярно, че няма правила.)
3. вярно
4. грешно (В текста ясно се казва, че студентът е бил наказан заради онлайн публикации. Това означава, че действията му са довели до последствия. В текста се подчертава, че границата между свободата и вредата често е трудна за определяне, но последствия все пак съществуват.)
5. вярно

Текст на аудиозапис 2

Здравейте! Днес ще говорим за свободата на словото. Това право е много старо и важно за демокрацията. В Древна Гърция хората могли да споделят своето мнение и да гласуват на Събранието (Еклесия). В Атина гражданите обсъждали законите и решенията за града. Това им давало възможност да участват активно в живота на общността.

По-късно, през 18 век, много философи, като Джон Лок и Волтер, казват, че хората трябва да имат право да изразяват мислите си без страх. Те вярват, че обществото става по-добро, когато всички могат да говорят свободно.

В Съединените щати свободата на словото е записана в Първата поправка на Конституцията. В Европа също има документи, които защитават това право, като Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи.

Днес свободата на словото е основна част от демократичните общества. Тя ни позволява да споделяме идеи, да задаваме въпроси и да участваме в обществения живот.

3. Слушайте запис 2 за свободата на словото и отговорете на следните въпроси:

Отговори:

- Къде в древността се появява идеята за свободата на словото?
 - В древна Гърция, особено в Атина.
 - На Събранието, където гражданите обсъждали закони и решения за града.
- Кои философи от 18 век подкрепят правото на хората да изразяват мнението си?
 - Джон Лок и Волтер
 - И двамата са вярвали, че свободното изразяване прави обществото по-добро.

4. Слушайте отново аудиозапис 2 и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори:

1. В)

(Обяснение: **В Древна Гърция.** В текста се казва, че идеята за свободно изразяване започва още в древна Атина, където гражданите са имали право да говорят на събрания и да обсъждат важни въпроси.)

2. А)

(Обяснение: **Обсъждали закони и решения.** Текстът обяснява, че в Атина хората са участвали активно в управлението, като са обсъждали закони и решения. Те не са избирали цар, защото Атина е била демокрация.)

3. В

(Обяснение: **Джон Лок.** В текста се споменават философи от 18 век, включително Джон Лок, който защитава правото на хората да изразяват свободно мислите си. Томас Едисон и Нютон не са свързани с тази тема.)

4. А

(Обяснение: **Първата поправка на Конституцията.** Текстът ясно посочва, че свободата на словото в САЩ е защитена от Първата поправка. Другите два документа не се занимават с права и свободи по този начин.)

5. Г

(Обяснение: **За да могат хората да споделят идеи и да участват в обществото.** Записът подчертава, че свободата на словото е важна, защото позволява на хората да изразяват мнения, да задават въпроси и да бъдат активни в обществения живот. Другите два отговора не са свързани с темата.)

Праг II

Дигитална реч и граници на изразяването

Отговори:

1. Гражданска ангажираност – В) Публично участие на хората във вземането на общностни, политически или социални решения, които да доведат до положителна промяна

2. Изтичане на мозъци – А) Напускане на родината от голям брой образовани млади хора за търсене на по-добри възможности в чужбина

3. Гражданска кампания – Г) Движение, основано от обикновените хора, а не от правителствата или големите организации

4. Овластяване – В) Процес на предоставяне на права, ресурси и възможности на човек или група да вземат самостоятелни решения и да влияят върху средата си.

Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Управление на дезинформацията

Б. I. Четене с разбиране

1. Прочетете текста и помислете какви са основните притеснения, свързани с използването на изкуствен интелект за създаване на онлайн съдържание.

Примерени отговори:

- Основното притеснение е, че ИИ може да разпространява много фалшиви новини значително по-бързо, отколкото човек. Това може да обърка хората и да направи трудно различаването на истината.
- Някои хора се тревожат, че ИИ може да създава език на омразата или вредно съдържание без контрол. Така обществото може да бъде изложено на по-голям риск.
- Буди тревога и въпросът кой носи отговорност, ако ИИ създаде опасно или обидно съдържание – потребителят, компанията или програмистът.

2. Изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори и обяснения:

- 1. Б** – Свободата на словото позволява да се споделят идеи и критики.
- 2. А** – ИИ може да създава текст, музика и изображения.
- 3. Б** – Заплахите и инструкциите за престъпления не са защитени.
- 4. Б** – Някои експерти се тревожат, че ИИ разпространява фалшива или вредна информация.
- 5. Г** – Платформите имат законово задължение да реагират бързо, когато съдържанието нарушава закона.

Б. II. Граматика

1. В изреченията по-долу словоредът е неправилен. Препишете ги и поправете словореда.

Отговори:

1. Човек трябва винаги да носи отговорност за думите си.
2. В демократичното общество всички различни мнения трябва да бъдат уважавани.
3. Всеки може свободно да изразява своето мнение.
4. Законът поставя граници, когато се нарушават правата на другите хора.
5. Важно е общественият дебат да бъде открит и честен.

2. Напишете прилагателното име, образувано от съответното съществително.

Отговори:

1. културната
2. съвременния
3. различни
4. истинско
5. Съвременното

Праг III

От списъка с думи изберете подходящата по смисъл и я употребете в множествено число. Всяка дума може да бъде употребена само веднъж.

Отговори:

1. мнения
2. клубове
3. коментари
4. правила
5. студенти
6. гледни точки

Б. III. Слушане с разбиране

Текст на аудиозапис 3:

Студент 1: Чу ли за новите правила в университета? Искат да ограничат някои публикации в социалните мрежи.

Студент 2: Да, чух. Казват, че го правят, за да спрат езика на омразата.

Студент 1: Разбирам, но някои студенти се притесняват, че това е цензура. Те искат да могат да изразяват мнение.

Студент 2: Вярно е. Свободата на словото е важна. Но понякога хората пишат онлайн обидни неща.

Студент 1: Да, това също е проблем. Може би университетът се опитва да защити студентите.

Студент 2: Съгласен съм, но трябва да има баланс. Не можем да спрем всяка критика.

Студент 1: Може би ще направят среща с нас, за да обсъдим правилата.

Студент 2: Това би било добре. Така студентите ще могат да кажат своето мнение.

Студент 1: Да, важно е всички да участваме.

1. Слушайте аудиозапис 3 на диалога между двама студенти и отговорете на следните въпроси:

Примерни отговори:

- Защо университетът въвежда нови правила за публикации в социалните мрежи?
 - За да спре езика на онлайн омразата.
 - За да защити студентите от обидни коментари.
 - За да намали конфликтите в университетската общност.
- Какво предлагат студентите, за да се намери баланс между свободата на словото и защитата на общността?
 - Да има среща, на която всички да обсъдят новите правила.
 - Студентите да могат да споделят своето мнение и притеснения.
 - Университетът да слуша както критиките, така и нуждата от защита.

2. Слушайте аудиозаписа отново и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори:

1. **Б)** Да ограничат някои публикации.
2. **А)** За да спре езика на омразата.
3. **Б)** Че правилата ще бъдат форма на цензура.
4. **Б)** Че понякога са обидни.
5. **А)** Да има среща за обсъждане на правилата.

3. Преди да изслушате аудиозапис 4 за езика на омразата и вредата, която причинява, отговорете на следните въпроси:

- Как според вас думите могат да влияят на чувствата на хората?

Примерни отговори:

- Думите могат да направят човека щастлив, когато са добронамерени. Но могат и да го наранят, ако са обидни или груби.
- Според мен думите имат голяма сила. Те могат да дадат подкрепа, но могат и да причинят тъга или стрес.
- Хората реагират различно, но лошите думи често оставят лошо чувство и могат да намалят самочувствието.
- Виждали ли сте онлайн коментар, който ви е изглеждал обиден или неприятен? Как се почувствахте?

Примерни отговори:

- Да, виждал/а съм. Почувствах се неприятно, защото коментарът беше несправедлив и груб.
- Да, и се почувствах тъжен/тъжна. Мисля, че хората трябва да бъдат по-внимателни онлайн.
- Да, и се ядосах, защото коментарът атакуваше човек без причина. Струва ми се, че такива неща не трябва да се пишат.

Текст на аудиозапис 4:

Здравейте! Днес ще говорим за езика на омразата и защо той може да причини психическа вреда. Език на омразата означава думи или коментари, които обиждат хора заради тяхната раса, религия, националност, пол или други лични качества. Такива думи могат да бъдат много болезнени.

Когато някой чува обидни коментари често, това може да го накара да се чувства тъжен, уплашен или несигурен. Понякога хората започват да избягват да ходят на лекции в университета, на работа или на обществени места, защото се страхуват от нови обиди. Това може да доведе до стрес и ниско самочувствие.

Важно е да помним, че думите имат сила. Ние трябва да говорим по уважителен начин и да се отнасяме добре с другите. Ако забележим език на омразата онлайн или на живо, можем да го докладваме или да потърсим помощ от възрастен, преподавател или приятел.

Езикът на омразата наранява – но заедно можем да го спрем.

4. Слушайте отново аудиозапис 4 и отговорете на следните въпроси:

- Какво означава „език на омразата“ според разказа?
 - Думи или коментари, които обиждат хора заради техните лични качества, като раса, религия или пол.
- Как може да се чувства човек, когато чува обидни коментари често?
 - Тъжен, уплашен, несигурен.
- Какви места могат да започнат да избягват хората заради страх от обиди?
 - Университета, работното място или обществени места.
- Какво се случва със самочувствието на човек, изложен на език на омразата?
 - Може да стане ниско; човек може да се чувства по-малко уверен.
- Какво можем да направим, ако забележим език на омразата онлайн или на живо?
 - Да го докладваме или да потърсим помощ от възрастен, преподавател или приятел.

В. Говорене

1. Отговорете на следните въпроси:

- Кога според вас една дума е просто мнение, а кога може да нарани човек?
Примерен отговор: Една дума може да бъде мнение, когато обясняваме какво мислим. Тя наранява, когато обижда или унижава друг човек или група.
- Кой трябва да решава какво е позволено онлайн: държавата, институциите или хората?

Примерен отговор: Според мен всички трябва да участват. Държавата създава закони, институциите следят за спазването на правилата, а хората трябва да бъдат внимателни какво пишат.

- Как социалните мрежи променят начина, по който говорим?

Примерен отговор: Те правят общуването по-бързо, но понякога и по-грубо. Хората пишат по-импулсивно и забравят да бъдат учтиви.

- Защо е важно да има и свобода на словото и уважение към другите?

Примерен отговор: Свободата ни позволява да говорим, но уважението помага думите ни да не нараняват другите. И двете са важни за добрия диалог.

- Как можем да говорим спокойно дори когато не сме съгласни?

Примерен отговор: Можем да слушаме другия, да говорим тихо и да използваме учтиви думи. Важно е да мислим преди да отговорим.

2. Ролева игра

Примерни реплики:

Ролева игра 1: Коментар в социалните мрежи

Студент А (автор на коментара):

- „Аз не исках да обидя никого.“
- „Исках само да кажа своето мнение.“
- „Мога да напиша по-умерен коментар следващия път.“

Студент Б (чувства се наранен):

- „Коментарът ми се стори обиден.“
- „Тонът беше твърде остър.“
- „Искам да говорим по-учтиво.“
-

Ролева игра 2: Правила в университета

Студент А (подкрепя правилата):

- „Мисля, че правилата ще защитят студентите.“
- „Някои онлайн коментари са много груби.“
- „Добре е да има граници.“

Студент Б (против правилата):

- „Опасявам се, че това е цензура.“
- „Студентите трябва да имат право да говорят.“
- „Не искам мненията ни да бъдат ограничавани.“
-

Ролева игра 3: Спор в класната стая

Студент А (емоционален):

- „Аз подкрепям това мнение.“
- „Може би говоря твърде високо, извинявай.“
- „Искам да ме чуеш.“

Студент Б (иска спокойствие):

- „Можем да говорим по-спокойно.“
- „Искам да разбера твоята гледна точка.“

- „Нека се уважаваме, докато спорим.“

Ролева игра 4: Докладване на обиден пост

Студент А (иска да докладва):

- „Постът е обиден за много хора.“
- „Мисля, че трябва да го докладваме.“
- „Искам хората да се чувстват защитени.“

Студент Б (мисли, че е просто мнение):

- „Според мен това е само мнение.“
- „Не съм сигурен, че трябва да го докладваме.“
- „Как можем да разберем дали е опасно?“

Ролева игра 5: Свобода на мнение в онлайн дискусия

Студент А:

- „Аз просто изразих личното си мнение по темата. Не съм искал да обида никого.“
- „Смятам, че всеки има право да казва какво мисли, особено в университетска среда.“
- „Може би съм използвал по-рязък тон, но идеята ми беше да провокирам дискусия.“

Студент Б:

- „Разбирам, че имаш мнение, но начинът, по който го написа, прозвуча обидно.“
- „Някои хора могат да се почувстват засегнати от такива думи.“
- „Мисля, че можем да обсъждаме темата по-спокойно и уважително.“

Студент А:

- „Добре, приемам критиката. Можех да формулирам мисълта си по-внимателно.“
- „Ще се опитам да изразявам позицията си без лични нападки.“

Студент Б:

- „Това би било много по-добре. Така всички ще се чувстват свободни да участват.“
- „В крайна сметка целта е диалог, а не конфликт.“

Праг IV

Свободата на словото е едно от основните човешки права. Тя гарантира на всеки човек правото да изразява мислите, идеите и мнението си. В съвременния свят това право се проявява не само офлайн, но и в онлайн пространството – социални мрежи, форуми, блогове и др. Може да продължите напред, ако подредите разбърканите букви на думите / изразите и получите код.

Отговори:

1. свободно изразяване - С
2. отговорност - О

3. самоконтрол - С

Код: СОС

Г. Писане

Писане на предложение. Представете си, че сте част от студентския съвет в университета. Искате да предложите нова инициатива, която да помага на студентите да общуват по-уважително онлайн и да намалява езика на омразата.

Примерно предложение:

Мисля, че нашият университет има нужда от инициатива за по-уважителна онлайн комуникация. Понякога в социалните мрежи студентите пишат обидни коментари, които причиняват стрес и предизвикват лоши чувства. Това пречи на приятната атмосфера в университета.

Нашето предложение е да се организира кръгла маса на тема „Добрата онлайн комуникация“. На нея студентите ще научат как да изразяват мнението си спокойно и без да нараняват другите.

Инициативата ще помогне на общността да бъде по-силна и по-приятелска. Вярваме, че така университетът ще стане по-безопасно и уважително място за всички.

ОСНОВНА ЗАДАЧА

Гледайте отново въвеждащото видео. Напишете пост в социалните мрежи в рамките на 200 думи, който отразява студентското мнение по казуса, изложен в началото на урока.

Примерен пост:

В последните дни случаят от Новаленд предизвика много дискусии сред младите хора. Студентът е бил отстранен заради публикуване на противоречиви онлайн мнения. Според университета това е език на омразата, а според студента – свободно изразяване на мнение. Като част от FreeVoice смятам, че е важно да говорим за този проблем внимателно и честно.

Свободата на словото е основна ценност в демократичните общества. Тя ни позволява да поставяме въпроси, да критикуваме и да участваме активно в обществения дебат. Но тази свобода върви и с отговорност. Когато публикуваме нещо онлайн, думите ни могат да достигнат до хиляди хора и да им повлияят по различен начин. Затова трябва да внимаваме дали нашите думи не нараняват или унижават други хора.

В случая от Новаленд е важно да се направи разлика между политическо мнение и реч, която атакува определена група. Вярвам, че университетът трябва да обясни по-ясно защо смята поста за опасен. В същото време студентът трябва да разбере как думите му могат да бъдат възприети.

За мен границата е следната: свободата на словото свършва там, където започва вредата за други хора. Нашата задача като млади журналисти е да търсим истината, да задаваме въпроси и да насърчаваме уважителния разговор.

ДИСКУСИЯ И РАЗМИСЪЛ

1. Отговорете на следните въпроси:

- Как можем да използваме свободата на словото по отговорен и уважителен начин в нашия ежедневен живот?

Примерен отговор: Можем да говорим честно, но и учтиво. Трябва да изразяваме мнението си без да обиждаме или нападаме другите. Добре е да мислим как думите ни могат да се отразят на хората около нас.

- Как според вас технологиите променят начина, по който общуваме и спорим онлайн?

Примерен отговор: Технологиите правят общуването по-бързо и лесно, но и по-емоционално. Хората често пишат без да мислят. Онлайн спорът може да стане по-груб, защото не виждаме лицето и чувствата на другия.

- Какво можем да направим като общност, за да намалим обидното съдържание и да насърчим по-спокоен диалог?

Примерен отговор: Можем да докладваме обидни коментари, да насърчаваме уважителен език и да даваме добър пример. Важно е да слушаме другите и да показваме, че мненията могат да се споделят спокойно.

Урок 2

Проверка на истината: фалшиви новини и медийна грамотност

Предистория: Какво се случи?

Вие сте студент по програма Еразъм+ в университета Новаленд и сте част от Комисията по академична етика. Неделя вечер е – 15 часа преди междинните изпити. Изведнъж в студентските чатове се появяват снимки с възможни отговори на изпитите по три предмета.

Заместник-ректорът свиква спешна среща. Ако отговорите са истински, изпитите трябва да се отложат и хиляди студенти трябва да бъдат проверени. Ако са фалшиви, това трябва да се докаже бързо, за да не се загуби доверието в университета.

Вие започвате проверка. Забелязвате проблеми: в „отговорите“ има теми, които не са включени в учебната програма. Преподавателите също казват, че въпросите са различни. Въпреки това много студенти вярват, че информацията е истинска.

Имате време до 8:00 часа в понеделник сутринта, за да разберете дали това е измама, да върнете доверието и да помогнете изпитите да бъдат честни.

А. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: Естеството на фалшивите новини

А. I. Четене с разбиране

1. Прочетете текста и разсъждавайте върху това защо фалшивите новини се разпространяват по-бързо от истинските според проучването на MIT (Масачузетски технологичен институт)?

Примерен отговор:

Фалшивите новини се разпространяват по-бързо от истинските, защото лъжливата информация изглежда по-интересна и привлича повече внимание. Хората често я споделят, а не само автоматизирани програми.

2. Отбележете твърденията, свързани с текста, като верни или грешни.

Отговори:

1. Б) грешно

(Обяснение: Фалшивите новини не се създават само за забавление. Те могат да имат политически цели или да донесат печалба.)

2. А) вярно

3. Б) грешно

(Обяснение: Проучването на MIT показва, че фалшивите новини се разпространяват по-бързо от истинските.)

4. Б) грешно

(Обяснение: Хумористичните новини се правят за забавление или подигравка, а не за объркване на хората.)

5. А) вярно

А. II. Лексика

1. Свържете думите с техните дефиниции

Отговори:

- 1 – Б
- 2 – Д
- 3 – А
- 4 – В
- 5 – Г

2. Изберете правилната дума/фраза от списъка, за да попълните празните места. Всяка дума/фраза може да се използва само веднъж.

Отговори:

- 1. фалшивите новини
- 2. слух
- 3. фалшифицират
- 4. заблудят
- 5. проверяват

Праг I

Отговори:

1. Б) – 2

(Обяснение: В текста е ясно посочено, че фалшивите новини са „неверни или подвеждащи новини“)

2. А) – 8

(Обяснение: Според проучването на MIT, „Хората, а не само автоматизирани програми (ботове), са основният източник на разпространение на лъжливата информация.“)

3. Г) – 6

(Обяснение: Текстът казва, че медиите проверяват факти, за да гарантират, че хората получават вярна информация.)

4. Б – 9

(Обяснение: Фалшивите новини често се разпространяват, когато хората споделят съдържание без да проверят дали е вярно.)

Правилен код: 2 8 6 9

А. III. Слушане с разбиране

Текст на запис 1 „Как да научим студентите да разпознават фалшивите новини“

В днешния дигитален свят е много лесно да създаваме и споделяме информация. Но това лесно разпространение на новини създава и проблеми. Много често хората споделят фалшиви новини или подвеждаща информация. Това е сериозен проблем за образованието и за обществото. Проучване на Университета Станфорд показва, че само около 25% от студентите могат да различат истинските новини от измислените. Освен това много студенти имат трудности с разпознаването на манипулирани снимки или видеа.

За да се справят с този проблем, учените разработиха система за обучение на студентите с цел да разпознават фалшивите новини. Тази система се нарича „Критичното четене на новини“ и включва следните елементи:

- Първо: Контекст. Студентите трябва да проверяват кога е написана новината и какви събития са се случвали тогава. Кой е публикувал новината и дали информацията е актуална?

- Второ: Достоверност. Студентите трябва да проверяват източника. Надеждни ли са сайтът или медията? Има ли цитирани източници?

- Трето: Композиция. Как е написана новината? Съдържа ли емоционален език и силни думи, които влияят на читателя. Какво е пропуснато? Необходимо е внимателно да се различават фактите от личните оценки и спекулации.

- Четвърто: Потвърждение. Новината трябва да се проверява в няколко надеждни източника. Ако само един източник пише за нещо, това е сигнал за опасност.

- Пето: Сравнение. Студентите трябва да търсят различни гледни точки, за да разберат по-добре темата.

Когато младежите се учат на тези умения, те не само разпознават фалшивите новини, но и развиват критично мислене. Това помага на обществото, защото мислещите граждани правят демокрацията по-силна.

1. Слушайте записа „Как да научим студентите да разпознават фалшивите новини“ и разсъждавайте върху следните въпроси:

- Какво представлява програмата „Критичното четене на новини“ и как помага на студентите?

Примерен отговор: „Критичното четене на новини“ е система за обучение, която учи студентите да разпознават фалшивите новини, като проверяват контекста, достоверността, композицията, потвържденията и правят сравнение. Така те могат да различават истината от лъжата.

- Защо е важно студентите да проверяват информацията в няколко надеждни източника?

Примерен отговор: Проверката в няколко надеждни източника е важна, защото ако само един източник пише нещо, информацията може да е грешна. Повече източници помагат да се уверим, че новината е вярна.

2. Слушайте записа отново и отбележете твърденията като верни или грешни.

Отговори:

1. А) вярно

2. Б) грешно

(Обяснение: Проверката на достоверността означава да проверим източника на информацията.)

3. А) вярно

4. А) вярно

5. Б) грешно

(Обяснение: Критичното четене на новини развива и критично мислене, а не само разпознаване на фалшиви новини.)

Текст на запис 2 „Кризисна комуникация и фалшиви новини“

В днешния свят фалшивата информация се разпространява много бързо. Университетите трябва да имат план как да реагират на дезинформацията, за да запазят доверието на студентите и преподавателите. Това се нарича кризисна комуникация.

Добрата кризисна комуникация не означава само да реагираш на проблемите. Тя има три важни части: бърза реакция, ясна информация и внимателно формулирани съобщения. Действието трябва да е бързо. Да кажеш: „Знаем за това и проверяваме“ е по-добре от мълчание. Мълчанието може да се тълкува като безразличие или вина. Важно е да се реагира бързо, но и точно. Прозрачността е много важна. Университетът трябва да каже какво знае и какво все още не знае. Честността изгражда доверие и спира разпространението на слухове.

Социалните мрежи могат да представляват проблем, но могат и да бъдат полезни. Фалшивите новини се разпространяват бързо в тях, но университетите могат чрез социалните мрежи бързо да информират служителите и студентите си. Следенето на социалните медии помага да се открие фалшива информация и да се реагира навреме.

Важно е всички съобщения да са последователни. Същата информация трябва да се публикува на сайта, в социалните мрежи, в имейли и в изявленията на говорителите. Противоречивите съобщения объркват хората и намаляват доверието. Университетите трябва да имат готови планове, за да могат да действат бързо по време на криза.

След кризата е важно университетът да обясни какво се е случило и как ще предотврати проблеми в бъдеще. Това показва отговорност и изгражда доверие. Ясната, честна и последователна комуникация помага да се запази доверието и доброто име на университета.

3. Слушайте записа „Кризисна комуникация и фалшиви новини“ и отговорете на следните въпроси:

- Защо е важно университетът да реагира бързо, когато се разпространява фалшива информация?
Примерен отговор: Защото бързата реакция спира слуховете, изгражда доверие и показва, че университетът е отговорен.
- Как социалните мрежи могат да помогнат на университетите при кризисна комуникация?

Примерен отговор: Чрез социалните мрежи университетът може бързо да информира служители и студенти и да открие навреме фалшива информация.

4. Слушайте записа отново и изберете правилния отговор (А, Б или В) на всеки въпрос.

Отговори:

1. В)

(Обяснение: Университетите трябва да имат план как да реагират на дезинформацията, за да запазят доверието на студентите и преподавателите. Това се нарича кризисна комуникация.)

2. А)

(Обяснение: Три важни части: бърза реакция, ясна информация и внимателно формулирани съобщения.)

3. Б)

(Обяснение: Честността изгражда доверие и спира разпространението на слухове.)

4. В)

(Обяснение: Социалните мрежи позволяват бързо да се информират студентите и служителите.)

5. А)

(Обяснение: След кризата университетът трябва да обясни какво се е случило и да покаже мерки за бъдеще.)

Праг II

Отговори:

1. Фалшиви новини – Неверни или подвеждащи съобщения, представени като истински новини, с цел заблуда на обществото.

2. Критично мислене – Способност за логическо и аналитично осмисляне на информация чрез проверка, сравнение и оценка на нейната достоверност.

3. Достоверност – Качество на информация или източник да бъде надежден, точен и основан на проверими факти.

4. Контекст – Съвкупност от условия и обстоятелства (време, място, събития), при които е създадена и разпространена дадена информация.

Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Управление на дезинформацията

Б. I. Четене с разбиране

1. Прочетете текста и обяснете как университетите трябва да се подготвят за кризисна комуникация.

Примерен отговор:

Университетите трябва да имат ясен план за кризисна комуникация. Този план трябва да съдържа информация за различни възможни кризисни ситуации и модели за комуникация при всяка една от тях.

2. Изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

1. Б

(Обяснение: Социалните мрежи разпространяват новини за секунди, което прави кризите много бързи.)

2. В

(Обяснение: Текстът дава примери като проблеми със сигурността, конфликти между студенти и академична неетичност.)

3. А

(Обяснение: Предварителната подготовка помага университетът да реагира навреме и ясно.)

4. В

(Обяснение: В текста се споменават различни групи – студенти, преподаватели, семейства, медии и партньори.)

5. В

(Обяснение: Университетът трябва да анализира кризата и да подобри реакцията си за бъдещето.)

Б. II. Граматика

2. Прочетете текста и попълнете пропуските с подходящия модален глагол или конструкция: може, трябва, иска, необходимо, желателно.

Отговори:

1. трябва
2. може
3. желателно
4. необходимо
5. иска

2. Прочетете изреченията и попълнете пропуските с подходящия модален глагол или конструкция според посочената в скобите интенция.

Отговори:

1. трябва
2. може
3. искат
4. не може
5. не трябва

Праг III

Отговори:

1. Университетът трябваше да реагира бързо в кризисната ситуация, за да избегне слухове.
2. Комуникационният екип **можеше** да следи социалните мрежи по време на кризата.

3. Шаблонните съобщения **трябва** да се подготвят предварително, за да се реагира бързо.
4. Университетът **не може** да игнорира фалшивите новини в социалните мрежи.
5. Кризисният екип **може** да координира действията си с медиите за точно отразяване на ситуацията.
6. В кризисна ситуация **не трябва** да се игнорира проблемът.

Б. III. Слушане с разбиране

Текст на запис 3 „Медийна грамотност в дигиталния свят“

Днес живеем в дигитален свят. Всеки ден поличаваме много информация през социалните мрежи, новините, имейлите и уебсайтовете. Но не всичко, което четем или гледаме, е вярно. Затова медийната грамотност е много важна.

Медийната грамотност означава да разбираме информацията по-добре. Тя ни помага да знаем кой създава дадено съобщение и защо го прави. Преди много години хората са учили как да разпознават пропаганда и подвеждаща реклама. Днес това е още по-важно, защото информацията е много повече.

Експертите казват, че медийната грамотност има четири основни умения.

Първото умение е *достъп*. Това означава да знаем къде да търсим информация и да избираме надеждни източници.

Второто умение е *анализ*. Трябва да мислим как е направено съобщението и дали използва силни думи или емоции.

Третото умение е *оценка*. Това означава да проверяваме информацията и да я сравняваме с други източници.

Четвъртото умение е *създаване*. Когато споделяме нещо, трябва да бъдем внимателни и честни.

Тези умения работят заедно. Те ни помагат да разпознаваме фалшиви новини и да не ги разпространяваме. Медийната грамотност ни помага да мислим по-добре и да бъдем отговорни хора в съвременния свят.

1. Слушайте записа „Медийна грамотност в дигиталния свят“ и отговорете на следните въпроси:

- Защо медийната грамотност е важна?
Медийната грамотност ни помага да знаем кой създава дадено съобщение и защо го прави.
- Кое от четирите умения за медийна грамотност ви се струва най-важно и защо?

2. Слушайте записа отново и изберете правилния отговор (А, Б или В) на всеки въпрос.

Отговори:

1. Б

(Обяснение: Медийната грамотност означава да разбираме информацията по-добре.)

2. В

(Обяснение: Не всичко, което четем или гледаме, е вярно. Затова медийната грамотност е много важна. <...> Тя ни помага да знаем кой създава дадено съобщение и защо го прави. Преди много години хората са учили как да разпознават пропаганда и подвеждаща реклама. Днес това е още по-важно...)

3. Б

(Обяснение: Експертите казват, че медийната грамотност има четири основни умения.)

4. В

(Обяснение: Достъп означава да знаем къде да търсим информация и да избираме надеждни източници.)

5. А

(Обяснение: Оценка означава да проверяваме информацията и да я сравняваме с други източници.)

Текст на запис 4 „Първият час на кризата“

Представете си, че университетът открива фалшива новина онлайн, че изпитните материали са изтекли. За няколко минути много хора я споделят. Родителите се притесняват, студентите се ядосват, журналистите звънят. Какво трябва да направи университетът?

Експертите казват, че първият час е много важен. Бързата реакция може да защити репутацията на университета. Проучванията показват, че игнорирането на проблема причинява повече вреда от самия проблем. Мълчанието кара хората да мислят, че университетът не се интересува или крие нещо.

По време на криза ръководителите често питат: „Какво да кажем, за да спре проблемът?“ Това е грешно. По-добре е да се помисли: „Какво очакват хората от нас?“ Хората не искат всички отговори веднага, но искат да видят, че университетът се интересува и действа.

Експертите предлагат пет неща, които университетът може да каже:

1. Да признае ситуацията.
2. Да покаже съчувствие към засегнатите.
3. Да посочи ценностите на университета.
4. Да обясни какви стъпки се предприемат.
5. Да обещае, че ще реши проблема.

Например университетът може да напише: „Знаем за твърденията за изтеклите изпитни материали. Проверяваме информацията. Разбираме колко е важно това за студентите. Ще споделим резултатите от проверката в рамките на деня.“

Бързата, честна и внимателна комуникация помага на университета да преживее кризата.

3. Преди да изслушате записа „Първият час на кризата“, отговорете на следните въпроси:

- Какво според вас трябва да направи университетът, ако се появи фалшива новина за изпитите?
- Защо според вас бързата и ясна комуникация е важна по време на криза?

Студентите отговарят на въпросите въз основа на своя опит.

4. Слушайте записа „Първият час на кризата“ и отговорете на следните въпроси:

- Какво се случи веднага след като се появи фалшива новина за изпитите?
Много хора споделят новината, родителите се притесняват, студентите се ядосват, журналистите се обаждат.
- Защо първият час след настъпването на кризисна ситуация е много важен?
Бързата реакция може да защити репутацията на университета, а мълчанието може да навреди повече от самия проблем.
- Какво често питат ръководителите по време на криза и защо това е грешно?
Те питат „Какво да кажем, за да спре проблемът?“, но по-добре е да се помисли какво очакват хората от университета.
- Какво очакват хората от университета по време на криза?
Те не искат всички отговори веднага, но искат да видят, че университетът се интересува и предприема действия.
- Кой са петте неща, които университетът може да каже по време на криза?
Да признае ситуацията, 2) Да покаже съчувствие към засегнатите, 3) Да посочи ценностите на университета, 4) Да обясни предприетите стъпки, 5) Да обещае, че ще се справи с проблема.

Праг IV

1. ПРОВЕРКА – П
2. ИЗЯВЛЕНИЕ – И
3. СРАВНЕНИЕ – С

Код: ПИС

Г. Писане

Писмен доклад

Напишете кратък доклад за проверка на информацията за изтичане на изпитни материали в Университет Новаленд. Докладът е за заместник-ректора и ще се използва за работа по кризисни ситуации.

Примерен доклад:

- Описание на случая

В неделя вечер в студентски чатове се появиха снимки на предполагаеми изпитни материали. Снимките се разпространиха бързо в социалните мрежи. Това създаде напрежение сред студентите и родителите. Медиите също потърсиха информация от университета.

- Резултати от проверката

Университетът провери наличната информация. IT отделът не откри влизане в изпитната система без разрешение. Преподавателите казаха, че въпросите на снимките не съвпадат с реалните изпитни материали. Анализът на социалните мрежи показва, че снимките са се появили първо в затворена група. Вероятно снимките са били създадени, за да предизвикат тревога. Публикуваните материали са фалшиви.

- Заключение

Въз основа на проверката университетът счита, че няма реално изтичане на изпитни материали.

- Препоръки

Университетът трябва да информира студентите и медиите. Необходимо е и по-добро следене на социалните мрежи.

ОСНОВНА ЗАДАЧА

Примерен имейл:

Уважаеми студенти,

Искаме да ви информираме, че разпространената тази вечер информация за изтекли изпитни материали е невярна. След проверка установихме, че няма никакво нарушение на сигурността и системата за провеждане на изпитите функционира нормално.

Разбираме, че подобни слухове могат да предизвикат притеснение, особено в навечерието на изпитната сесия. Уверяваме ви, че всички изпити ще се проведат по план и в съответствие с установените академични и етични норми.

Призоваваме ви да запазите спокойствие и да проверявате информация единствено чрез официалните канали на университета. При необходимост ще ви информираме своевременно за всяка важна актуализация.

Благодарим ви за доверието и отговорното отношение.

С уважение,

Комисия по академична етика

Урок 3

Включете се: Гражданска ангажираност и младежко участие

Предистория: Изисква се действие

Вие сте членове на „СивикСпарк“, международна студентска мрежа в Европа. От Вашия университет в Новаленд желаят да финансират студентски проект, в който обаче участват малко студенти и много от тях не са достатъчно отдадени. От университета предупреждават, че проектът ще бъде спрян, ако няма активно студентско участие. Задачата Ви е да създадете и представите студентска кампания, която да реши местен проблем и да насърчи студентите да се включат в решаването му.

А. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: Естеството на фалшивите новини

А. I. Четене с разбиране

1. Прочетете текста и обсъдете разликата между безразличието и действието в живота на гражданите.

Примерен отговор

В текста се говори за разликата между безразличието и действието в живота на гражданите.

Безразличието означава, че хората не участват активно. В университета в Новаленд много студенти не гласуват и не ходят на срещи. Те мислят, че тяхното мнение не е важно и че други хора решават вместо тях.

Действието е различно. Когато студентите действат, те участват в срещи и организират събития. В текста има добри примери от Финландия, Испания и Полша. Там студентите работят заедно, помагат си и говорят за проблемите в града. Те правят кампании и общината ги подкрепя.

Действието е по-добро от безразличието. Когато хората участват, те могат да променят нещо. Така студентите стават активни граждани и помагат на своя университет и град.

2. Отбележете твърденията, свързани с текста, като верни или грешни.

Отговори:

1. Б (невярно) – Само около 10% от студентите гласуват.
2. А (вярно) – От университета могат да закрият фонда.
3. А (вярно) – Използва забавни и лесни за разбиране дейности.

4. А (вярно) – Това са трите основни стратегии, представени в текста.
5. А (вярно) – Организацията помага с опит и ресурси.

А. II. Лексика

1. Свържете думите с техните дефиниции.

Отговори:

1. Гражданска активност - В. Включване на хората във вземането на решенията в общността, политиката или обществото
2. Задължение - Г. Морална или законова принуда да направим нещо
3. Призив за действие - Д. Изказване, чиято цел е да въздейства на хората да мислят или постъпват по определен начин
4. Отчетност - Б. Отговорност за това, което правим, и необходимост да обясним действията си
5. Убедителна реч - А. Ясно послание, което указва на хората какво да направят (например да се запишат за участие, да дарят или да присъстват)

3. Попълнете празните места с дума или фраза от списъка в правилната форма. Всяка дума/фраза може да се използва само веднъж.

Отговори:

1. гражданска активност
2. задължение
3. призив за действие
4. отчетността
5. убедителна реч

Праг I

Отговори:

1. Б (7)
2. Б (2)
3. В (0)
4. Г (1)

Код: 7 2 0 1

А. III. Слушане с разбиране

Текст на аудиозапис 1 „Морална дилема“

Ема, второкурсничка по политически науки, става свидетел как преподавател публично се подиграва на студент заради въпросите му по чувствителни изследователски данни. Саркастичните коментари създават напрежение в аудиторията и карат част от студентите да се чувстват неудобно. Ема е изправена пред морална дилема – намесата може да ѝ навреди, тъй като преподавателят е уважаван, влияе върху оценките и не търпи съмнение в авторитета си. Въпреки страха от последици, тя осъзнава значението на

гражданската отговорност и подкрепата в общността. Затова избира балансиран подход: да окаже лична подкрепа на засегнатия студент и да сигнализира в Студентския съвет. Ситуацията подчертава напрежението между личния комфорт и активната гражданска позиция в университета.

1. Слушайте аудиозаписа „Морална дилема“ и отговорете на следните въпроси:

- Ако бяхте на мястото на Ема, как бихте реагирали в тази ситуация? Бихте ли рискували и се конфронтирали, за да помогнете на някого, или бихте се концентрирали върху собственото си спокойствие и обучение? Защо?

Примерен отговор:

Ако бях на мястото на Ема, вероятно щях да реагирам по подобен начин. Бих се чувствал(а) неудобно да се конфронтирам с преподавателя пред всички, защото знам, че той е уважаван и строг, а това може да ми навреди в бъдеще. В същото време не бих искал(а) да остана безразличен/безразлична, защото това не ми изглежда правилно.

Може би щях да следвам нейния пример и да подкрепя студента след лекцията, като му предложа помощ и морална подкрепа. Така не бих се конфронтирал(а) с преподавателя, но все пак щях да се опитам да помогна. Също така бих обмислил(а) да подам сигнал, както Ема, за да се реши ситуацията по официален път.

Това е труден избор, защото в такива моменти не е лесно да решим дали да рискуваме заради принципите си или да се опитаме да избегнем конфликти, за да не пострадаме.

2. Слушайте аудиозаписа отново и отбележете твърденията като верни или грешни.

Отговори:

1. Б (невярно) – Ема е второкурсничка в университета.
2. А (вярно) – Преподавателят отправя саркастични коментари към студента за въпросите му за чувствителни изследователски данни.
3. Б (невярно) – Ема не запазва мълчание. Тя решава да подкрепи студента и да се свърже със Студентския съвет.
4. Б (невярно) – Ема е объркана и не е сигурна дали намесата ѝ ще бъде положително възприета от преподавателя, тъй като той е уважаван и не търпи съмнение в авторитета си.
5. А (вярно) – Ема обмисля да подкрепи студента след лекцията, без да се конфронтира с преподавателя, и да се свърже със Студентския съвет.

Текст на аудиозапис 2 „Как открих гласа си чрез действие“

Казвам се Ема Ларкин и моето включване в гражданската активност започна с несигурност и въпроси за това дали действията ми имат значение. Вместо да чакам готови отговори, реших да направя първата стъпка и

организирах университетско събитие, което събра над 150 студенти и професионалисти, работещи в полза на обществото. Видях как това вдъхнови мнозина да се включат в доброволчески инициативи и стажове, а аз самата придобих увереност и ценни умения.

По-късно участвах в младежка среща за цифровото разделение и предложените от нас идеи доведоха до реална политическа промяна. Този опит ме убеди, че дори малките действия могат да имат голямо значение. Задай, моля 5 въпроса с по 4 отговора към този текст.

3. Слушайте запис 2 „Как открих гласа си чрез действие“ и отговорете на следния въпрос:

- Защо според вас някои млади хора се колебаят да се включат в политиката или социалните проекти?

Примерен отговор:

Според мен някои млади хора се колебаят да се включат в политиката или социалните проекти, защото се чувстват несигурни и не знаят дали ще могат да направят промяна. Те може да се съмняват в собствените си възможности и да не виждат смисъл да се опитват. Много от тях също така не знаят какви възможности съществуват или не вярват, че техният глас ще бъде чул и ще има значение. Често се притесняват, че ще бъдат неразбрани или че ще се сблъскат с трудности, които не могат да преодолеят. Ема Ларкин в записа споделя, че и тя е била обърквана и се е питала дали има смисъл да опитва, но когато е започнала да действа, е видяла, че малките стъпки водят до реална промяна. Така че много млади хора се нуждаят от подкрепа и мотивация, за да започнат и да повярват, че могат да променят нещо.

4. Слушайте отново аудиозапис 2 и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори:

1. Б (Ема започва, защото е несигурна за бъдещето си.)
2. В (Организиране на университетско събитие.)
3. Г (Около 150.)
4. В (Реална политическа промяна.)
5. Г (Дори малките действия могат да имат голямо значение, когато водят до реална промяна.)

Праг II

Отговори:

1. Гражданска ангажираност – В) Публично участие на хората във вземането на общностни, политически или социални решения, които да доведат до положителна промяна
2. Изтичане на мозъци – А) Напускане на родината от голям брой образовани млади хора за търсене на по-добри възможности в чужбина
3. Гражданска кампания – Г) Движение, основано от обикновените хора, а не от правителствата или големите организации

4. Овластяване – Б) Процес на предоставяне на права, ресурси и възможности на човек или група да вземат самостоятелни решения и да влияят върху средата си.

Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Управление на дезинформацията

Б. I. Четене с разбиране

1. Каква е основната идея в текста „Участието на младежите в Европа – какво показват данните“?

Примерен отговор:

Основната идея в текста е, че участието на младежите в политическия и обществен живот в Европа нараства, но все още има предизвикателства. Младите хора гласуват повече от преди и обсъждат политиката, но и усещат, че нямат голямо влияние върху решенията. Въпреки увеличаващото се участие, много млади хора не се ангажират активно с важни решения и често срещат трудности, като липса на време и доверие в политическите системи. За да се увеличи тяхното участие, е важно да се осигури образование за демокрацията, платформи за участие и подкрепа за младите хора, особено от по-отдалечените райони. Въпреки че интернетът помага за включването, цифровото участие невинаги води до реални промени.

2. Изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори:

1. Б (Избирателната активност на младите хора под 25 години е 42%.)
2. Б (Младите хора се чувстват по-влиятелни на местно ниво, отколкото на ниво институциите на ЕС.)
3. В (В текста е казано, че проблемът с времето, т.е. съчетаването на учене, работа и семейство, е голямо препятствие за участие.)
4. А (Цифровото участие може да се възприеме като „кликтивизъм“, което означава, че невинаги е истинско действие.)
5. Б (Понякога институциите възприемат участието на младежите като символично, несериозно.)

Б. II. Граматика

1. Перифразирайте изреченията, като запазете същия смисъл и започнете с „При условие че“.

Отговори:

1. При условие че (тя) има повече време, ще ти помогне.
2. При условие че хората спазват правилата, градът ще бъде по-чист.
3. При условие че изкуственият интелект контролира информацията, свободата на словото ще бъде ограничена.
4. При условие че не защитаваме правото на свобода на словото, изкуственият интелект може да създаде филтри, които ограничават мненията.
5. При условие че използваме изкуствения интелект, за да разпознаем фалшивите новини, може да се подобри качеството на информацията в интернет.

2. Попълнете празните места в текста с по една дума, образувана от думата в скобите.

Отговори:

1. ангажираност
2. активност
3. участие
4. институционалните
5. увереността

Праг III

Отговори:

1. може
2. трябва
3. е нужно
4. необходимо е
5. задължително е
6. е желателно

Б. III. Слушане с разбиране

Текст на аудиозапис 3: „Младежка гражданска активност: Вашият наръчник за гражданските права“

Младежката гражданска активност е активното участие на младите хора в социални, политически и екологични дейности с цел обществена промяна. Те не са пасивни наблюдатели, а организират инициативи, подкрепят каузи и насърчават връстниците си към по-голяма обществена ангажираност.

Исторически младите хора имат важна роля в борбата за граждански права, като още през 60-те години на XX век участват в протести за равенство и справедливост, въпреки сериозните рискове и трудности.

Днес младежката гражданска активност се проявява чрез митинги, петиции, провеждане на обучения и творчески инициативи, като социалните медии улесняват разпространението на идеите и съвместната дейност. Основните теми включват климатичните промени, равенството между половете, образованието, психичното здраве и защитата на гражданските права.

В заключение, младежката гражданска активност е ключов фактор за развитието на демократично и справедливо общество, като чрез своята ангажираност младите хора допринасят за положителната обществена промяна.

1. Слушайте аудиозапис 3 и помислете за социалните движения в страната или общността Ви. Защо е важно младите хора да участват в тях и какви въпроси би следвало да обсъждат?

Студентите отговарят според мнението си.

2. Слушайте аудиозаписа отново и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори:

1. В (Активно участие на младите хора в социални, политически и екологически дейности. Текстът ясно подчертава, че младежката гражданска активност не е пасивно поведение, а включва реални действия с цел обществена промяна.)
2. Г (Активни участници, които организират инициативи и подкрепят каузи. Според текста младите хора не само участват, но и инициират дейности, подкрепят каузи и мотивират други, което ги прави активни участници в обществения живот.)
3. В (През 60-те години на XX век. В текста се посочва, че по време на движението за граждански права през 60-те години младите хора играят важна роля в борбата за равенство и справедливост.)
4. В (Митинги, петиции, обучения и творчески инициативи. Това са формите на гражданска активност, изрично изброени в текста, които показват разнообразието от начини за участие на младите хора.)
5. Г (Защото допринася за демократично и справедливо общество. В заключението се подчертава значението на младежката гражданска активност за развитието на демокрацията, справедливостта и положителните обществени промени.)

3. Преди да изслушате аудиозапис 4 отговорете на следния въпрос:

- Кой според Вас трябва да помогне на младите хора да разберат своите граждански задължения?

Текст на аудиозапис 4: Кой е отговорен за обучението по гражданска ангажираност на младите хора?

Обучението на младите хора по гражданска активност е споделена отговорност между семейството, училищата, обществените организации и правителството.

Семействата често са първите, които въвеждат децата в концепцията за гражданска отговорност. Родителите дават пример чрез действия като гласуване, доброволчество и участие в обществени инициативи, а разговорите за социалните задължения помагат на младите да разберат своята роля в обществото.

Училищата допълват това чрез гражданско образование и уроци по история, както и чрез извънкласни програми и доброволчески проекти, които дават практически опит.

Обществените организации предоставят допълнителни възможности за участие в обществени дейности, особено за младежи, чиито семейства не са активно ангажирани. Тези преживявания често повишават политическата осведоменост и интерес към гражданския дълг.

Правителствата също имат роля, като създават кампании за регистрация на избиратели, обучения и други дейности, които подпомагат участието на младите в демократичните процеси.

Обучението по гражданска активност включва не само знания, но и възпитаване на ценности като уважение, справедливост и отговорност. Насърчаването на младите да бъдат активни в обществото ги подготвя за бъдещи граждански ангажименти и изгражда информирано и ангажирано общество.

4. Слушайте отново аудиозапис 4 и отговорете на следните въпроси:

- Как семействата могат да помогнат на младите хора да разберат своите граждански задължения?

Семействата могат да дават личен пример чрез действия като гласуване, доброволчество и участие в обществени инициативи. Те могат също така да обсъждат със своите деца социалните задължения и важността на активното участие в обществото.

- По какъв начин университетите допринасят за обучението на младите хора по гражданска ангажираност?

Университетите допринасят за обучението на младите хора по гражданска ангажираност чрез курсове и лекции, които дават знания за правата и задълженията на гражданите, както и чрез инициативи като доброволчески проекти и обществени кампании, които дават практически опит и насърчават активното участие в обществените процеси.

- Каква роля имат обществените организации в насърчаването на гражданската ангажираност сред младите хора?

Обществените организации предлагат възможности за участие в обществени инициативи и доброволчески проекти, особено за младежи, чиито семейства не са активно ангажирани. Това повишава осведомеността и интереса към гражданския дълг.

- Как правителствата подпомагат младите хора да участват в демократичните процеси?

Правителствата могат да организират информационни и обучителни кампании и други дейности, които насърчават младите хора да участват в изборите и други демократични процеси.

- Защо обучението по гражданска активност включва не само предоставяне на знания, но и възпитаване на ценности?

Освен знания обучението по гражданска ангажираност включва и възпитаване на ценности, като уважение, справедливост и отговорност. Младите хора трябва да се научат да бъдат активни и отговорни граждани.

В. Говорене

1. Отговорете на следните въпроси:

1. Какво според Вас означава „гражданска ангажираност“?
2. Защо е важно младите хора да се включват в обществени дейности?
3. Как можете да се ангажирате с гражданските процеси във Вашата общност?
4. Какви са предимствата на младежката активност в обществото?
5. Как университетът може да насърчи младите хора да участват в обществени дейности?

Примерни отговори:

1. Гражданска ангажираност означава хората да се включват в дейности, които помагат на обществото. Това може да бъде участие в избори, доброволческа работа или организиране на събития в помощ на обществото.
2. Младите хора трябва да се включват в обществени дейности, защото това им дава шанс да променят нещата около себе си. Когато се включват, те могат да се борят за решаването на важни проблеми, като защита на правата на хората и опазване на околната среда.
3. Мога да се ангажирам с гражданските процеси, като участвам в местни събития, помагам на хора в нужда или подкрепям каузи, които ми се струват важни. Например мога да се включа в доброволчески инициативи или да гласувам на изборите.
4. Предимствата на младежката активност са, че младите хора могат да допринесат с нови идеи и енергия в обществото. Те често са по-отворени към промените и могат да помогнат за решаването на социални и екологически проблеми.
5. Университетът може да насърчи младите хора да участват в обществени дейности, като организира различни проекти, които включват доброволчество и помощ за нуждаещи се. Също така преподавателите могат да изтъкват важността на гражданската ангажираност в лекциите си.

Праг IV

ПЛАНИРАНЕ
ЕКИПНА РАБОТА
КОМУНИКАЦИЯ

Код: [П Е К]

Г. Писане

Примерен имейл:

Заглавие: Присъедини се – помогни да създадем места за почивка!

Приятели,

Включете се в нашата кампания за създаване на нови места за почивка и общуване в кампуса! Вашето участие е изключително важно за нас. Не чакайте – включете се и нека заедно променим пространствата за отдых в университета!

Ако се включите, ще помогнете да създадем място за отмора, където всеки студент може да се отпусне и да общува. Всеки един от вас може да направи промяната – ако участвате, ще можете да се насладите на нови, комфортни зони за отдых и общуване!

Не губете време! Помогнете ни с вашето участие и идеи. Заедно можем да направим нещо страхотно!

С уважение,
[Вашето име]

ОСНОВНА ЗАДАЧА

Примерен отговор:

Заглавие: Споделеното пространство – място за отдых и общуване

Лозунг: #ПочивайИОбщувай

Увод

Студентите в университета често изпитват стрес и напрежение по време на учебния процес. Липсата на достатъчно места за почивка и социализация в кампуса затруднява тяхното благополучие. Необходимостта от удобни и тихи места за релаксация е спешна и важна за нас.

Цели

- създаване на три нови зони за почивка и социализация
- стимулиране на студентите да участват активно в университетски инициативи
- осигуряване на подходящи условия за студентите, за да се отпуснат и да се свържат помежду си

План за действие

- организиране на анкета сред студентите за определяне на предпочитанията им
- срещи с администрацията за осигуряване на финансиране
- подготовка на местата за новите зони и информираност чрез социалните медии

Очаквани резултати

- намаляване на стреса и подобряване на социализацията
- по-висока студентска удовлетвореност

Препоръки

- Администрацията да осигури подкрепа за проекта.
- Студентският съвет да осигури подкрепа за намиране на пространство и ресурси.

Урок 4

Ние и те.

Стереотипи, идентичност и приобщаване

Предистория: Пътят към приобщаването

Здравейте, скъпи студенти!

Искаме да ви обърнем внимание на една важна тема от университетския ни живот – нашата обща отговорност да подкрепяме разнообразието, равнопоставеността и приобщаването (РРП).

Всички знаем, че университетът не е просто място, където взимаме диплома. Това е среда, в която се учим да мислим критично, обменяме идеи и се подготвяме за бъдещето си. Начинът, по който учим и се отнасяме един към друг тук, има значение не само за нас, но и за обществото като цяло. Затова темата за РРП е толкова важна.

Разнообразието означава да има място за хора с различен произход, култура, вярвания и способности. Равнопоставеността е свързана с това всеки да има честен достъп до възможности и подкрепа. А приобщаването е усещането, че си приет и ценен такъв, какъвто си.

Тези три неща са тясно свързани. Не е достатъчно само да сме различни – важно е всички да се чувстваме включени и да имаме равни шансове. Нашата цел е университетът да бъде място, в което всеки студент, независимо от своя произход, може да учи спокойно, да се развива и да успее.

А. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: Естеството на фалшивите новини

А. I. Четене с разбиране

2. Отбележете твърденията, свързани с текста, като верни или грешни.

Отговори и обяснения:

1 – Невярно

(Обяснение: Стереотипите пречат на сътрудничеството, защото разделят хората и водят до несправедливи решения. Те намаляват мотивацията и могат да накарат служители да напуснат.)

2 – Вярно

3 – Невярно

(Обяснение: Несъзнателен предразсъдък не е умишлен. Той се случва, когато човек прави избори или оценки автоматично, без да осъзнава, че е несправедлив.)

4 – Вярно

5 – Невярно

(Обяснение: Лидерите трябва да работят на три нива: индивидуално (лична осъзнатост), културно (създаване на уважителна среда) и институционално

(справедливи правила и системи). Само индивидуално действие не е достатъчно.)

А. II. Лексика

1. Свържете думите с техните дефиниции.

Отговори:

1. В) (Стереотип – Опростено и обобщено мнение за дадена група хора, което игнорира индивидуалните различия и често води до несправедливо отношение.)
2. Г) (Предразсъдък – Несъзнателна или съзнателна пристрастност, която влияе върху решенията и поведението и може да доведе до дискриминация.)
3. А) (Приобщаване – Създаване на среда, в която всеки се чувства уважаван, ценен и приет, независимо от различията си.)
4. Д) (Разнообразие – Присъствие на хора с различен произход, опит, пол, възраст или способности, което носи различни гледни точки и стимулира иновации.)
5. Б) (Равнопоставеност – Осигуряване на равен достъп до ресурси и възможности за всички, като се премахват системни бариери.)

2. Попълнете празните места с дума или фраза от списъка в правилната форма. Всяка дума/фраза може да се използва само веднъж.

Отговори:

1. несъзнателен
2. несправедливо
3. пренебрегнати
4. иновации
5. осъзнаване

Праг I

Отговори:

1. Б) Индивидуално, културно, институционално – **1**
2. Б) Защото предразсъдъците са несъзнателни и се проявяват без да се осъзнават – **7**
3. А) Да се осъзнават собствените предразсъдъци и да се реагира срещу несправедливост – **9**
4. А) Те намират по-добри решения и постигат по-високи резултати – **5**

Правилен код: **1 7 9 5**

А. III. Слушане с разбиране

Текст на запис 1

История 1: „Аз и моят стаж“

Аз съм Мария и съм на 22 години. Кандидатствах за стаж в банка. На интервюто един мениджър каза: „Младите хора не са сериозни. Те не искат да работят много.“ Аз се почувствах зле, защото уча и работя усърдно. Но друг мениджър ме защити и каза: „Не всички млади са такива. Трябва да я пробваме.“ В крайна сметка ме приеха. Сега работя там и показвам, че съм отговорна.

История 2: „По-възрастният колега“

Казвам се Петър. Аз съм на 55 години и работя във фирма за информационни технологии. Някои колеги мислят, че възрастните хора не разбират от технологии. Един нов колега дори каза: „Ти си твърде стар за този софтуер.“ Аз се усмихнах и показах как да реши проблем в системата. Той се изненада. После се извини. Понякога хората имат грешни представи, но истината е различна.

1. Слушайте запис 1 и разсъждавайте върху това, как стереотипите, свързани с възрастта, могат да повлияят на възможностите за работа и на отношенията между колеги?

Примерен отговор:

Стереотипите за възрастта могат да накарат работодателите или колегите да подценяват уменията на даден човек – например да смятат младите за несериозни или по-възрастните за неспособни да работят с технологии. Това може да доведе до несправедливо отношение, по-малко възможности за развитие и напрежение в екипа. Хората може да се чувстват неоценени или обидени, което влияе отрицателно на работната атмосфера.

2. Слушайте аудиозаписа отново и отбележете твърденията като верни или грешни.

Отговори:

1. Грешно

(Обяснение: Мениджърът казва точно обратното – че младите хора **не** са сериозни и **не** искат да работят много.)

2. Вярно

(Обяснение: Въпреки негативното мнение на първия мениджър, другият я защитава и тя е приета на стаж.)

3. Вярно

(Обяснение: Текстът ясно казва, че Петър е на 55 години, работи във фирма за информационни технологии и че някои колеги смятат по-възрастните за по-слаби в технологиите.)

4. Вярно

(Обяснение: Новият колега му казва: „Ти си твърде стар за този софтуер“, което показва предразсъдък.)

5. Вярно

(Обяснение: Мария показва, че младите могат да бъдат сериозни, а Петър доказва, че по-възрастните разбират отлично от технологии.)

Текст на аудиозапис 2 „Екипната работа“

Аз съм Айша и уча в България. Някои хора имат предразсъдъци към чужденци. В университета една колежка каза: „Чужденците не говорят добре български, няма да могат да работят в екип.“ В началото ми беше трудно, но аз опитвах всеки ден. След време станах част от екипа и дори помогнах с идеи за проект. Сега имаме добро сътрудничество и тя промени мнението си.

3. Слушайте запис 2 „Екипната работа“ и отговорете на следните въпроси:

- Как езиковите бариери и културните предразсъдъци могат да влияят на работата в екип в университетска среда?
- Какво помага на хората да преодолеят предварителните си негативни нагласи към чужденци или непознати култури?

Примерни отговори:

- Езиковите бариери могат да затруднят комуникацията и да предизвикат недоразумения в екипа. Когато някой има предразсъдъци към чужденци, това може да доведе до недоверие или отказ да работи заедно. В резултат екипът може да функционира по-зле и да не използва пълния потенциал на всички участници.
- Най-много помага личният контакт – когато хората работят заедно и виждат уменията и усилията на другия, предразсъдъците постепенно изчезват. Сътрудничеството, откритият диалог и общите цели могат да променят мнението на човек. С времето уважението и разбирането се засилват, както се случва и в историята с Айша.

4. Слушайте отново аудиозапис 2 и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори и обяснения:

1. Б)

(Обяснение: Колежката смята, че чужденците „не говорят добре български“ и „няма да могат да работят в екип“.)

2. В)

(Обяснение: Айша казва, че в началото ѝ е било трудно.)

3. Б)

(Обяснение: Тя става част от екипа, защото упорито се старае всеки ден.)

4. А)

(Обяснение: Айша допринася с идеи за проекта.)

5. В)

(Обяснение: Колежката променя мнението си след време.)

Праг II

Отговори:

1. Стереотип – Б) Обобщено и често опростено мнение за определена група хора, което не отчита индивидуалните различия
2. Идентичност – А) Чувство за принадлежност и самопознаване, което формира начина, по който човек се възприема и се представя пред другите.
3. Приобщаване – Г) Активно създаване на среда, в която всички се чувстват уважавани, ценени и приети, независимо от различията им.
4. Предразсъдък – В) Неправедлива или пристрастна оценка на човек или група, често основана на предишни стереотипи или лични убеждения.

Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Управление на дезинформацията

Б. I. Четене с разбиране

1. Прочетете текста за ролята на РРП във висшето образование и обяснете какво означава РРП.

Примерен отговор:

Според текста РРП означава университетите да осигуряват разнообразие, равнопоставеност и приобщаване, така че всички студенти да се чувстват включени и подкрепени. Това гарантира честни условия за обучение и повече възможности за успех за всички, а не само за привилегирани групи.

2. Изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори и обяснения:

1. Б) Да подготвят бъдещи лидери и да развиват идеи.
(Обяснение: Текстът казва, че университетите не са само места за учене, а подготвят бъдещи лидери, развиват нови идеи и влияят върху обществото. Те имат много по-широка роля от просто провеждане на изпити.)
2. Б) Хора от различни възрасти, полове, култури и способности.
(Обяснение: В текста е посочено: „Разнообразие означава да има хора от много групи – различна възраст, пол, култури, раси и способности.“ Затова отговор Б най-точно отразява дефиницията.)
3. А) Защото прави университетите по-справедливи и успешни
(Обяснение: Текстът подчертава, че РСВ създава по-добра, по-продуктивна среда, намалява дискриминацията, подобрява ангажираността и подготвя студентите за работа в глобална среда. Това е свързано със справедливост и успех.)
4. Б) Липса на разнообразие сред преподавателите и високи такси
(Обяснение: Текстът посочва трудности като:
 - твърде много бели преподаватели (липса на разнообразие),
 - високи такси и слабо финансирани училища,
 - културни предразсъдъци.)

5. В) Да дават стипендии, да наемат разнообразни преподаватели и да обновяват програмите.

(Обяснение: В текста са изброени конкретни стъпки:

- наемане на по-разнообразни преподаватели,
- даване на стипендии и финансова помощ,
- обновяване на програмите с култури от целия свят,
- създаване на менторски програми,
- обучение на персонала.)

Б. II. Граматика

1. Преобразувайте всяко изречение, като:

- започнете новото изречение, както е показано;
- запазете същия смисъл;
- използвате страдателен залог в сегашно време.

Отговори:

1. Участието на някои студенти се ограничава от предразсъдъците.
2. Чувство на изолация се създава от липсата на приобщаване.
3. Дискриминацията се намалява от ясните правила.
4. Предразсъдъците се разпознават по-лесно чрез обученията.
5. Мотивацията на студентите се повишава в приобщаваща среда.

2. Прочетете текста и попълнете празните места, като образувате подходящо съществително име от глаголите в скоби.

Отговори:

1. участие
2. общуване
3. изключване
4. осъзнаване
5. подкрепяне

Праг III

Попълнете празните места с подходящ съюз или съюзна дума от списъка, така че изречението да бъде граматично правилно и смислово точно.

Отговори:

1. Важно е да разберем, **че** стереотипите влияят на отношението ни към другите.
2. Хората, **които** приемат различията, допринасят за по-приобщаващо общество.
3. Обществото става по-справедливо, **когато** всички се чувстват уважавани.
4. Трябва да се замислим, **преди да** съдим човек, без да го познаваме.
5. Училището има важна роля, **за да** възпитава толерантност и уважение.
6. **Ако** се научим да слушаме другите, ще разберем по-добре тяхната идентичност.

Б. III. Слушане с разбиране

Текст на аудиозапис 3

Анна: Чух, че Мария е имала проблем в лекцията. Някой е направил обиден коментар за нея.

Иван: Да, и тя изглежда много разстроена. Според теб към кого трябва да се обърне?

Анна: Може би първо да говори с преподавателя, ако той е готов да помогне.

Иван: А ако преподавателят не реагира, по-добре е да се обърне към Студентския съвет.

Анна: Добра идея. Те могат да ѝ дадат съвет и да предадат случая на ръководството.

Иван: Да, а в университета има и *Офис за равенство и подкрепа*. Там работят хора, които се занимават точно с дискриминация.

Анна: Значи най-добре е да не мълчи, а да потърси помощ.

Иван: Точно така. Колкото по-бързо реагира, толкова по-лесно ще се реши проблемът.

1. Слушайте записа на диалога между двама студенти и отговорете на следните въпроси:

- Към кого Анна и Иван смятат, че трябва да се обърне Мария, ако преподавателят не реагира?
- Какво е мнението на Иван за това как трябва да постъпи Мария при дискриминиращ коментар?

Примерни отговори:

- Анна и Иван смятат, че ако преподавателят не реагира, Мария трябва да се обърне към Студентския съвет, тъй като те могат да дадат съвет и да предадат случая на ръководството.
- Иван смята, че Мария не трябва да мълчи, а да потърси помощ възможно най-бързо, защото така по-лесно ще се реши проблемът.

2. Слушайте аудиозаписа отново и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори:

1. Б
2. В
3. Б
4. А
5. В

Текст на аудиозапис 4: Разнообразие и приобщаване в университетите

Университетите са не само образователни институции, но и ключови фактори за развитието на обществото – чрез формиране на лидери, насърчаване на иновациите и влияние върху общественото мислене. За да изпълнят своята мисия, те трябва да поставят разнообразието, равнопоставеността и приобщаването (РРП) в центъра на своята дейност. Без тези принципи висшето образование рискува да бъде несправедливо и изключващо.

Разнообразието гарантира присъствието на хора с различен произход, равнопоставеността осигурява справедлив достъп до ресурси и възможности, а приобщаването създава среда, в която всеки се чувства уважаван и ценен. Тези принципи са взаимно свързани и само заедно могат да гарантират успеха на всички студенти.

Университетът Новаленд активно прилага политики за РРП, с цел създаване на равни условия за обучение. Като част от академичната общност, се очаква да подкрепите тези инициативи, като се запознаете с предоставените ресурси и задачи и се подготвите за активно участие в тяхното реализиране.

3. Преди да изслушате запис 4 „Разнообразие и приобщаване в университетите“ отговорете на въпросите:

- Как университетите могат да допринесат за по-справедлива и приобщаваща среда за студентите?
- Какви трудности са свързани с прилагането на принципите за разнообразие, равнопоставеност и приобщаване?

Примерен отговор:

Университетите могат да създадат по-справедлива и приобщаваща среда, като предлагат стипендии, менторски програми и учебни курсове, които подкрепят различни групи студенти. Все пак съществуват и предизвикателства – високите такси, ограниченото участие на представители на различни общности сред преподавателите и наличието на културни предразсъдъци, които затрудняват равнопоставеното участие на всички студенти.

4. Слушайте записа „Разнообразие и приобщаване в университетите“ и отговорете на следните въпроси:

1. Какво помага на студентите да развиват умения като критично мислене и работа в екип?
2. Защо разнообразието не е достатъчно, ако няма равнопоставеност и приобщаване?
3. Какво показват изследванията за разнообразните екипи?
4. Какви трудности могат да възникнат при прилагане на принципите за РРП?
5. Как университетите могат да подпомогнат студентите в условия на неравенство?

Примерни отговори:

1. Университетската среда, която включва преподаване, работа по проекти и съвместни дейности, помага на студентите да развиват критично мислене и умения за работа в екип.
2. Защото дори да има различни групи студенти, без справедливи условия и активно включване част от тях може да се чувстват изолирани или изключени.
3. Изследвания показват, че разнообразните екипи имат повече идеи и работят по-ефективно.
4. Възможни трудности са високите такси, липсата на разнообразие сред преподавателите и съществуващи културни предразсъдъци.
5. Университетите могат да помогнат чрез стипендии, менторски програми и разработване на нови учебни курсове, които подкрепят различни групи студенти.

В. Говорене

1. Отговорете на следните въпроси:

1. Какво разбирате под думата „предразсъдък“? Можете ли да дадете пример от живота?
2. Случвало ли ви се е да сте свидетели на дискриминация в училище, университета или на работа? Как се почувствахте в този момент?
3. По какъв начин хората могат да подкрепят някой, който се чувства изключен или пренебрегнат?
4. Защо е важно всички студенти да се чувстват уважавани и приети в учебната среда?
5. Какви малки стъпки можем да предприемаме всеки ден, за да направим средата по-приобщаваща за всички?

Примерни отговори:

1. Предразсъдък означава да имаш негативно мнение за някого, преди да го познаваш добре, само заради това, че е от определена група. Например да мислиш, че чужденците не могат да се справят в университета, без да знаеш нищо за тях.
2. Да, наблюдавах случай, при който студенти не искаха да работят с новопостъпил студент, защото идваше от друга държава. Почувствах се тъжно и ядосано, защото беше несправедливо.
3. Могат да говорят с него, да го поканят в група или проект и да му покажат, че е добре дошъл. Понякога само една подкрепяща дума прави голяма разлика.
4. Защото когато човек се чувства спокоен и ценен, може да учи по-добре и да развива уменията си. Това също прави средата по-безопасна и приятна за всички.
5. Можем да поздравяваме хората, да не осъждаме различията, да слушаме внимателно и да подкрепяме другите, когато им е трудно. Това са малки жестове, но имат голям ефект.

Праг IV

Отговори:

1. ПРОВЕРКА
2. ПРЕДРАЗСЪДЪК
3. ПРИОБЩАВАНЕ

Код: [П П П]

Г. Писане

1. Предложение

Примерно предложение:

Здравейте, приятели! Предлагам да организираме „Ден на различните култури“ в университета. Мисля, че ще е хубаво да покажем традиционна храна, музика и танци от различни страни. Можем да направим малки щандове и презентации, за да научим повече за различните култури. Всеки може да участва, като донесе нещо типично от своята страна. Това ще е чудесен начин да се запознаем с нови традиции и да се забавляваме заедно. Какво мислите за тази идея?

ОСНОВНА ЗАДАЧА

Примерен студентски репортаж: „Равни заедно“ – лого; слоган: „Всеки има място тук“

В Новаленд често говорим за модерна и отворена академична среда. Но дали всички се чувстват еднакво приети? Чуждестранни студенти споделят, че понякога избягват да се включват в дискусии, защото се притесняват от реакции към акцента им. Студент с двигателно увреждане разказва, че достъпът до някои аудитории все още е предизвикателство. В групови проекти се случва идеи на студентки да бъдат пренебрегвани или прекъсвани.

Тези ситуации може да изглеждат малки, но създават усещане за дистанция и неравнопоставеност. Решенията също не са сложни: повече срещи между различни културни общности, обучения за екипна комуникация, реални подобрения в достъпността и активна подкрепа от студентските клубове.

Промяната започва от нас. Ако искаме университетът да бъде общност, в която всеки се чувства на място, трябва да действаме – заедно и последователно.

ДИСКУСИЯ И РАЗМИСЪЛ

1. Отговори:

1. Каква роля играят стереотипите и предразсъдъците при определянето на политиката за включване в една компания или университет?

Стереотипите и предразсъдъците често влияят негативно върху решенията, защото водят до несправедливо отношение към определени групи. Затова политиката за включване трябва съзнателно да ги преодолява – чрез обучение, прозрачни критерии и механизми за контрол, така че всички хора да получават равни условия и достъп до възможности.

2. Възможно ли е да се злоупотреби с политиката за приобщаване?

Да, възможно е, например когато дадена политика се използва само формално – за имидж или отчетност, без реална промяна в условията. Може също да се злоупотреби, когато хора получават привилегии без обективни основания или когато принципите на приобщаване се използват за прикриване на неефективни практики.

3. Кои компетентности за демократична култура трябваше да приложите и защо?

Наложи се да приложим умение за уважение към различията, защото темата свързва различни гледни точки. Използвах и критично мислене, за да оценя как определени политики работят и какви рискове съществуват при прилагането им. Също така приложих емпатия, тъй като е важно да осъзная как хората се чувстват, когато са изключени или дискриминирани.

Урок 5

Власт и протест. Демокрация, гражданска активност и несъгласие

Предистория. Как започна всичко?

Въздействието на социалните медии върху гражданското участие

Социалните медии промениха начина, по който хората се ангажират с каузите, в които вярват. Движения като #MeToo, #FridaysForFuture, #CSR, #begood.today показват колко силни могат да бъдат тези платформи за обединяване на хора около една идея. Гражданите вече не се нуждаят от телевизия или вестници, за да разпространяват посланията си – те могат да го направят директно онлайн.

В същото време съществуват рискове. Невярната информация лесно се разпространява, а някои правителства или компании използват социалните медии, за да ограничат движението. Затова хората, участващи в граждански инициативи, трябва да използват платформите внимателно и умно и да проверяват достоверността на информацията.

Наскоро в някои страни приеха закони, които ограничиха публикациите на граждани, ангажирани в движения. В отговор, гражданите трябва да намерят нови начини за разпространяване на посланията си, както онлайн, така и офлайн, спазвайки новите правила.

А. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране. Власт, протест и демокрация: несъгласието като жизненоважен елемент от промяната

А. I. Четене с разбиране

2. Отбележете твърденията, свързани с текста, като верни или грешни.

Отговори и обяснения:

1. Б) Грешно

(Обяснение: Демокрацията включва не само гласуването, а и активността на хората в обществото под формата на протести и изразяване на мнението им.)

2. А) Вярно

(Обяснение: Протестите и общественият натиск са помогнали на хората да извоюват важни права, като правото на жените да гласуват и гражданските права.)

3. Б) Грешно

(Обяснение: В някои страни протестите са законни, но в други правителствата създават закони, които ограничават правото на протест.)

4. Б) Грешно

(Обяснение: Дигиталните платформи, като социалните медии, играят важна роля в организирането на протести и обединяването на хората по целия свят.)

5. Б) Грешно

(Обяснение: Демокрацията отслабва, когато хората не могат да протестират или да изразяват мнението си свободно, защото това е важен начин за участие в демократичния процес.)

А. II. Лексика

1. Свържете думите с техните дефиниции.

Отговори:

1. Д)
2. А)
3. Г)
4. В)
5. Б)

2. Попълнете празните места с дума или фраза от списъка в правилната форма. Всяка дума/фраза може да се използва само веднъж.

Отговори:

6. несъзнателен
7. несправедливо
8. пренебрегнати
9. иновации
10. осъзнаване

Праг I

Отговори:

1. А) Участие в обществени и политически процеси чрез избори, кампании или доброволчески дейности – 4
2. Г) Позволяват на гражданите да изразят несъгласие и да повлияят на решенията на властта – 8
3. Б) Гражданите губят възможност да критикуват решенията на властта и да изразяват мнение – 6
4. В) Чрез обединяване на хората около каузи и информирание за обществени проблеми – 9

Правилен код: 4 8 6 9

А. III. Слушане с разбиране

Текст на запис 1 „Демокрацията в действие“

В Редфорд представителят на Националната конгресна партия Ричард Куксън обсъжда предстоящите избори с гражданите. Партията не е във властта – социалдемократите управляват страната – но предлага алтернативни решения за важни въпроси. Куксън подчертава инвестициите в образованието: партията отделя 25 милиона долара повече от управляващата партия, като таксите за бедните не се увеличават, а по-богатите семейства допринасят малко повече.

Той говори и за мерките за околната среда: планира да подпише международни споразумения за намаляване на замърсяването и ще наложи санкции на държави, които не спазват правилата. Въпросът за рециклирането се обмисля, а данъците се увеличават с 1% главно за най-богатите, докато най-бедните 30% от семействата не се засягат.

Куксън насърчава гражданите да гласуват информирано и отбелязва, че Националната конгресна партия се стреми да има силно присъствие в парламента. Гражданите вземат решение на база политическите идеи и приоритетите на партията, а правото им да изразяват мнение и да участват в демократичния процес остава ключово за функционирането на обществото.

1. Слушайте запис 1 „Демокрацията в действие“ и отговорете на следните въпроси:

- Кой политически обещания на Националната конгресна партия са най-важни според вас и защо?
- Какви фактори влияят върху решението на избирателя за кого да гласува, според текста?

Примерни отговори:

- Най-важни са инвестициите в образованието и опазването на околната среда, защото помагат на хората и подобряват живота.
- Хората избират според идеите на партията и нейните предложения – например за данъци, образование и околна среда.

2. Слушайте аудиозаписа отново и отбележете твърденията като верни или грешни.

Отговори:

1. Б) Грешно.

(Обяснение: В текста ясно се казва, че социалдемократите са в правителството, а Националната конгресна партия е втората по големина партия в парламента, тоест не е на власт.)

2. А) Вярно.

(Обяснение: Представителят на партията заявява, че те ще похарчат с 25 милиона долара повече за образованието в сравнение с управляващата партия.)

3. Б) Грешно.

(Обяснение: Според текста най-бедните 30% от семействата няма да плащат по-високи данъци, а дори ще им бъдат намалени.)

4. Б) Вярно.

(Обяснение: Куксън посочва, че партията му ще се опита да подпише международно споразумение за намаляване на замърсяването и да санкционира държави, които не спазват правилата.)

5. А) Грешно.

(Обяснение: Целият разговор показва, че политическите идеи и програмите на партиите са важни за информирания избор на избирателите.)

Текст на аудиозапис 2 „Протести за климатичните промени в цяла Нова Зеландия“

Около 170 000 души участваха в мащабни протести срещу климатичните промени в цяла Нова Зеландия. Демонстрациите обхванаха над 40 града и бяха сред най-големите в страната от години. Освен студенти, в протестите се включиха и много възрастни.

В Окланд бяха блокирани улица Куин и градското пристанище, а в Уелингтън хиляди хора се събраха пред парламента. Само по улица „Ламтън Куей“ са преминали около 40 000 души. Част от протестиращите използваша спасителни жилетки и надуваеми лодки, за да насочат вниманието към покачването на морското равнище.

Участниците настояват правителството да предприеме спешни мерки, включително обявяване на извънредно климатично положение, приемане на Закон за нулеви въглеродни емисии и спиране на проучванията за въглища и нефт.

Протестите получиха международна подкрепа, включително от Грета Тунберг, която следеше протестите в Нова Зеландия и сподели снимки и видеа в социалните мрежи, като по този начин привлече международно внимание към събитията.

3. Слушайте запис 2 „Протести за климатичните промени в цяла Нова Зеландия“ и отговорете на следните въпроси:

- Кой са основните причини, които хората посочват за участието си в климатичните протести, за които научихте?
- След като се запознахте с тези събития, промени ли се мнението Ви за климатичните протести? Ако да, по какъв начин и защо?

Примерни отговори:

- Хората участват в протестите, защото са притеснени от климатичните промени и замърсяването. Те искат правителството да вземе спешни мерки, като намали въглеродните емисии и защити околната среда. Също така се страхуват от покачването на морското равнище и последствията за бъдещето.

- Да, донякъде, защото виждам колко много хора се включват и колко сериозен е проблемът. Това ме кара да мисля, че протестите са важни и могат да доведат до промяна.

4. Слушайте отново аудиозапис 2 и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори и обяснения:

1. В)

(Обяснение: Протестиращите настояват за конкретни мерки – обявяване на климатично извънредно положение, закон за нулеви въглеродни емисии и спиране на въглища и нефт.)

2. Б)

(Обяснение: Протестиращите използват спасителни жилетки и надуваеми лодки, за да покажат опасността от покачващото се морско равнище.)

3. Г)

(Обяснение: Протестиращите в Окланд използваха спасителни жилетки и надуваеми лодки, за да покажат, че покачването на морското равнище може да залее части от града. Това беше визуален символ на опасността.)

4. Г)

(Обяснение: Протестиращите искат извънредно климатично положение, закон за нулеви въглеродни емисии и спиране на проучванията за въглища и нефт. Намаляването на данъците не е част от техните искания.)

5. В)

(Обяснение: Грета Тунберг споделя множество постове и материали в социалните мрежи, с което свързва протестите в Нова Зеландия с глобалното движение.)

Праг II

Отговори:

1. Протест – Б) Организирано публично изразяване на несъгласие с цел да се привлече внимание и да се постигне обществена или политическа промяна.
2. Политическо послание – Г) Идея или позиция, изразена публично, която цели да повлияе на общественото мнение или на решенията на властта.
3. Глобално затопляне – А) Дългосрочно повишаване на средната температура на земята, причинено в резултат на човешката дейност и увеличените парникови газове.
4. Рециклиране – В) Процес на събиране и повторна преработка на отпадъци с цел опазване на природните ресурси и намаляване на замърсяването.

Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Управление на дезинформацията

Б. I. Четене с разбиране

1. Прочетете текста за ролята на РРП във висшето образование и обяснете какво означава РРП.

Примерен отговор:

Според текста РРП означава университетите да осигуряват разнообразие, равнопоставеност и приобщаване, така че всички студенти да се чувстват включени и подкрепени. Това гарантира честни условия за обучение и повече възможности за успех за всички, а не само за привилегирани групи.

2. Изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори и обяснения:

1. Б)

(Обяснение: В текста се посочва, че протестите възникват, когато гражданите не са съгласни с решенията или действията на управляващите. Те са начин хората да изразят несъгласие и да търсят промяна в рамките на демократичното общество.)

2. В)

(Обяснение: Текстът описва демокрацията като система, в която хората участват във вземането на решения – пряко или чрез избрани представители. Това участие е основен принцип на демократичното управление.)

3. Б)

(Обяснение: Според текста несъгласието позволява критика и контрол върху властта. Без възможност за оспорване на решенията на управляващите демокрацията не може да функционира пълноценно.)

4. В)

(Обяснение: Гражданската активност е представена като дългосрочно и целенасочено участие – не само чрез протести, но и чрез организиране, информиране и настояване за промени в политиките.)

5. В)

(Обяснение: В заключението текстът поставя въпроса как гражданската активност може да се упражнява по начин, който укрепва демокрацията, вместо да я подкопава, което насърчава читателите да разсъждават критично.)

Б. II. Граматика

1. Преобразувайте всяко изречение, като:

- започнете новото изречение с посочените изрази;
- използвате условно наклонение;
- запазете същия смисъл.

Отговори:

1. Ако нямаше протести, гражданите нямаше да имат възможност да изразяват своето мнение в демократичното общество.
2. Ако гражданите не участваха активно, те не биха могли да влияят на обществените и политическите решения.
3. Ако обществото не изразяваше несъгласие, властта не би била подложена на обществен контрол.
4. Ако хората нямаша право да участват във вземането на решения, демокрацията не би могла да съществува.
5. Ако нямаше гражданска активност, в обществото не биха настъпили дългосрочни промени.

2. Попълнете празните места с правилната форма на прилагателното, образувано от думите в скобите.

Отговори:

1. демократични
2. критични
3. ефективни
4. репресивни
5. упорито и решително

Праг III

Попълнете празните места с подходящ съюз или съюзна дума от списъка, така че изречението да бъде граматично правилно и смислово точно.

Отговори:

1. Протестите са начин за изразяване на мнение, **когато** хората не са съгласни с решенията на властта.
2. Хората се включват в граждански инициативи, **защото** искат промени в законите и политиката.
3. Активистите продължават своите действия, **въпреки че** има заплахи или препятствия от страна на властта.
4. Гражданската активност е важна, **тъй като** така обществото се развива по справедлив начин.
5. Гражданите започнаха да организират мирни демонстрации **след като** правителството отхвърли предложенията им за законови промени.
6. Студентите участват в обществени дискусии **дори ако** се страхуват от санкции или ограничения.

Б. III. Слушане с разбиране

Текст на запис 3 „Хиляди университетски служители започват стачка заради ниски заплати“

Хиляди университетски служители спряха работа днес, настоявайки за увеличение на заплатите с 8%, за да покрият високите разходи за живот. Това е първата стачка от години, в която участват всички университети. Някои ръководители твърдят, че печалбите са намалели, докато служителите посочват, че заплатите им са ниски от дълго време и животът става все по-скъп.

Около 7 500 служители от 8 университета протестираха по улиците. В страната текат 18 преговори за заплати, но досегашното предложение за увеличение с 5% се счита за недостатъчно. Протестиращите подчертават, че университетите са спечелили значителни средства, включително по време на COVID, благодарение на усилията на персонала.

Инфлацията принуждава служителите да протестират, дори ако това означава отменяне на лекции и забавяне на учебния процес. Някои се чувстват недооценени и неуважавани. Университетите заявяват, че ще продължат преговорите и се надяват на споразумение, докато всички служители са единни в искането за по-добро заплащане.

1. Слушайте записа „Хиляди университетски служители започват стачка заради ниски заплати“ и отговорете на следните въпроси:

- Какви са основните причини, които накараха университетските служители да започнат стачка?
- Как служителите и ръководството на университетите се опитват да разрешат ситуацията и какво показва това за работната среда в университетите?

Примерни отговори:

- Основната причина е ниското заплащане на служителите и високите разходи за живот. Те искат увеличение на заплатите с 8%, защото смятат, че сегашното предложение от 5% не е достатъчно. Служителите също се чувстват недооценени и смятат, че университетите печелят, но не ги възнаграждават справедливо.
- Основната причина е ниското заплащане на служителите и високите разходи за живот. Те искат увеличение на заплатите с 8%, защото смятат, че сегашното предложение от 5% не е достатъчно. Служителите също се чувстват недооценени и смятат, че университетите печелят, но не ги възнаграждават справедливо.

2. Слушайте аудиозаписа отново и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори и обяснения:

1. Б)

(Обяснение: Преподавателите и служителите настояват за увеличение на заплатите, за да могат да покрият високите разходи за живот.)

2. Г)

(Обяснение: Около 7 500 служители от 8 университета са се присъединили към протестите.)

3. Б)

(Обяснение: Предложението на ръководството е увеличение с 5%, което служителите смятат за недостатъчно.)

4. В)

(Обяснение: Високата инфлация и ниските заплати са основната причина за стачката.)

5. Г)

(Обяснение: Някои протестиращи заявяват, че се чувстват недооценени и неуважавани от ръководството на университетите.)

Текст на аудиозапис 4: „Демократично право“

В Редфорд днес се проведеха протести срещу строежа на нов магистрален път. Хората от малкото село, което има около 3–4 хиляди жители, се опасяват, че големи камиони и автобуси ще нарушат спокойствието и чистотата на района.

Местните жители настояват магистралата да не се строи и предлагат вместо това да бъде възстановена железницата – по-евтин и екологичен вариант. Един от протестиращите заяви, че не иска синът му да расте в шум и замърсяване. Други подчертават важността на опазването на зелената природа и предупреждават, че строежът ще унищожи околната среда.

Полицията не е извършила арести, но е помолила хората да се преместят и ги е предупредила, че в противен случай може да последва арест. Протестиращите са решени да спрат строежа и обявяват, че ще прекратят протестите само ако местната власт започне диалог с тях.

Местният конгресмен призна правото на хората да протестират, но заяви, че строителството на магистралата ще продължи. Гражданите от Редфорд продължават да настояват за своето демократично право да изразяват несъгласие и да защитават общността си.

3. Преди да изслушате записа „Демократично право“, отговорете на следните въпроси:

- Защо хората протестират срещу големи проекти като изграждането на нов път?
- Какво според вас е по-важно за местната общност – икономическото развитие или опазването на природата и защо?

Примерни отговори:

- Хората протестират, защото се притесняват от шум, замърсяване и разрушаване на природата. Те се страхуват, че такива проекти ще влошат качеството им на живот и ще засегнат здравето им.
- Според мен опазването на природата е по-важно, защото то влияе на здравето и живота на хората в дългосрочен план. Развитието е важно, но трябва да се прави по начин, който не вреди на околната среда.

4. Слушайте записа „Демократично право“ и отговорете на следните въпроси:

1. Защо жителите на Редфорд протестират срещу строежа на новата магистрала?

2. Каква алтернатива предлагат протестиращите вместо новата магистрала?
3. Какви притеснения изразяват местните жители относно влиянието на магистралата върху живота им?
4. Как реагира полицията по време на протеста и какво предупреждение са получили участниците?
5. Как местният конгресмен коментира правото на хората да протестират и какво решение взе относно строежа на магистралата?

Примерни отговори:

1. Жителите протестират, защото се страхуват от шум, замърсяване и нарушаване на спокойствието в селото.
2. Предлагат да се възстанови железницата като по-евтин и екологичен вариант.
3. Притесняват се, че природата ще бъде унищожена и ще живеят в по-шумна и по-замърсена околна среда.
4. Полицията не е арестувала никого, но е помолила хората да се преместят и ги е предупредила, че може да има арести.
5. Той признава правото им да протестират, но заявява, че строежът на магистралата ще продължи.

В. Говорене

1. Отговорете на следните въпроси:

1. Какви са начините, по които хората могат да протестират, когато усещат, че правата им не се зачитат?
2. Защо е важна демокрацията за една страна?
3. Как може гражданската активност да помогне за промяната в обществото?
4. Кои са мирните начини за изразяване на несъгласие с правителството?
5. Каква е ролята на социалните медии в съвременните протести?

Примерни отговори:

1. Хората могат да организират протести, шествия, подписки или стачки, за да изразят недоволството си.
2. Демокрацията е важна, защото дава право на хората да изразяват мнение и да участват в управлението.
3. Тя привлича внимание към проблемите и може да накара властите да вземат мерки.
4. Мирни протести, петиции, разговори и гласуване на избори.
5. Социалните медии помагат да се разпространява информация и да се организират повече хора.

Праг IV

Отговори:

1. ДЕМОКРАЦИЯ
2. ПРОТЕСТ

3. ОБЩЕСТВО

Код: Д П О

Г. Писане

1. Послание

Примерни отговори:

Първи вариант: В свят, който се променя бързо, е важно да останем свързани, информирани и отговорни. Всеки от нас има роля в изграждането на по-добро общество чрез уважение, диалог и сътрудничество. Когато споделяме информация, трябва да се стремим тя да бъде точна и полезна, за да насърчаваме разбирателство, а не разделение. Социалните медии ни дават възможност да учим, да се подкрепяме и да намираме общи решения на глобалните предизвикателства. Нека използваме този инструмент разумно – за да изграждаме доверие, да уважаваме различните гледни точки и да допринасяме за положителна промяна в нашите общности. Заедно можем да създадем по-спокоен, справедлив и устойчив свят.

Втори вариант: Днес повече от всякога е важно да бъдем отговорни в начина, по който общуваме и споделяме информация. Всеки от нас може да допринесе за по-добро общество чрез уважение, толерантност и разбиране. Когато търсим промяна, нека го правим чрез диалог, сътрудничество и взаимно уважение. Социалните медии са силен инструмент, който може да обединява хората и да насърчава положителни идеи. Нека ги използваме, за да изграждаме доверие, да подкрепяме добри каузи и да създаваме среда, в която всеки се чувства чуто и уважаван. Малките действия на всеки от нас могат да доведат до голяма и значима промяна в света.

ОСНОВНА ЗАДАЧА

Лозунг:

„Свързани, информирани, отговорни – заедно можем повече“

Действия:

1. Полезни постове

Споделяйте полезна и проверена информация без да включвате непотвърдени данни за протести.

2. Онлайн дискусии

Създавайте безопасни групи за обмяна на идеи, където всеки може да изрази мнение спокойно и конструктивно.

3. Креативни кампании

Използвайте илюстрации, видеа и инфографики, които насърчават положителни промени и сътрудничество, без да нарушават правилата на социалните медии.

4. Подкрепа на общността

Организирайте онлайн инициативи за доброволчество или образователни проекти, които показват активност и ангажираност без протестно съдържание.

5. Информационни бюлетини

Разпространявайте регулярни бюлетини с новини и идеи за гражданска активност, които са безопасни и съобразени със закона.

ДИСКУСИЯ И РАЗМИСЪЛ

Примерни отговори:

1. Как трябва да реагират правителствата на протестите?

Мисля, че правителствата трябва да позволяват на хората да изразяват мнението си, дори ако е различно от тяхното. Използването на сила само може да създаде повече проблеми. Най-добре е да има диалог и уважение към гражданските права.

2. Могат ли протестите да променят обществото или политиката?

Да, протестите могат да имат реален ефект, особено ако са мирни, добре организирани и привличат много хора. Някои протести успяват, защото ясно показват какво искат, докато други не постигат резултат, ако не са координирани или посланието им е объркано.

3. Как социалните медии промениха гражданската активност?

Социалните медии улесняват хората да се включват и да разпространяват информация бързо. Онлайн протестите могат да мобилизират много хора, но личното присъствие на улицата има друга сила – показва решимост и ангажираност, която не винаги може да се усети онлайн.

Урок 6

Вашето дигитално Аз

Предистория. Как започна всичко?

Дигиталните пространства вече са неразделна част от ежедневието: студентите ги използват за учене, общуване, дебати и изграждане на своята идентичност. Тези пространства обаче крият и рискове. Фалшиви профили могат да манипулират доверието, фишинг атаки могат да откраднат лична информация, а прекомерното споделяне може да изложи потребителите на вреди. Университетите, правителствата и онлайн платформите често обсъждат границите на отговорността – но самите студенти също играят ключова роля.

В Университета „Новаланд“ скорошни случаи на представяне под чужда самоличност, фишинг и злоупотреба с данни подчертаха спешната нужда от дигитална грамотност и отговорност. Защитата на онлайн идентичността на студентите не е само технически въпрос – тя е и демократичен, свързан с доверието, прозрачността и справедливостта в дигиталното общество.

Този учебен модул ви подготвя да разпознавате дигитални заплахи, да обсъждате ефективно онлайн рисковете и да предлагате решения, които балансират личната отговорност с институционалната и корпоративната. Като развивате уменията си за критично мислене, комуникация и отговорно онлайн поведение, ще бъдете по-добре подготвени да действате като отговорни дигитални граждани – защитавайки себе си, своите колеги и демократичните ценности, които стоят в основата на безопасните онлайн общности.

А. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: Фалшиви акаунти

А. I. Четене с разбиране

1. Прочетете текста и обяснете как фалшивият профил се е разпространил толкова бързо.

Примерен отговор:

Фалшивият профил се е разпространил бързо, защото вторият, противоречив пост е привлякъл много внимание и активност от страна на студентите. Алгоритмите на платформата са започнали да показват това съдържание на все повече потребители, включително на такива, които не познават студентката, чиято самоличност е била използвана. С увеличаването

на броя последователи се създава усещане за достоверност, което кара още повече хора да харесват, споделят и да се доверяват на публикациите.

2. Изберете правилния отговор въз основа на текста.

Отговори:

1. Вярно
2. Грешно (Втората публикация е предизвикала най-голям интерес.)
3. Вярно
3. вярно
4. вярно
5. грешно (Някои студенти са приели профила без въпроси)

А. II. Лексика

1. Свържете ключовите термини с техните определения.

Отговори:

1. Имперсонацията – Г
2. Фишинг – Д
3. Достоверност – А
4. Фалшив профил – В
5. Илюзия – Б

2. Изберете правилната дума/фраза от списъка, за да попълните празните места.

Отговори:

1. спам
2. цифров отпечатък
3. парола
4. кибер тормоз
5. хакерство

ПРАГ I

Въпрос 1: Б → 4

Въпрос 2: Б → 7

Въпрос 3: А → 8

Въпрос 4: А → 0

Правилен код: 4780

А. III. Слушане с разбиране

Текст на запис 1.

- Андрей, видя ли съобщението, което ти изпратих тази сутрин? Някой е създал акаунт с твоето име на друга платформа!
- Да, Мария... Разбрах за това преди час. Използваха моята снимка и изпратиха покани за приятелство на колегите си.
- Докладва ли това?
- Да, писах и до ИТ отдела. Страхувах се, че може да публикуват нещо фалшиво.
- Добре се справи. Мисля, че трябва да уведомиш и преподавателите.
- Ще го направя. Надявам се проблемът да се разреши бързо. Странно е да виждам някой да използва самоличността ми.

2. Слушайте записа отново и отбележете твърденията като верни или грешни.

Отговори:

1. Вярно

2. Грешно

(Обяснение: Фалшивият акаунт не е използвал снимка на Мария, а снимката на Андрей, както той сам казва в разговора.)

3. Вярно

4. Грешно

(Обяснение: Твърдението е грешно, защото Андрей е реагирал веднага – докладвал е фалшивия профил и се е свързал с ИТ отдела.)

5. Вярно

Текст на запис 2 „Свидетелските показания на д-р Варга за дигиталната етика“

Добро утро. Аз съм д-р Варга и днес ще говоря за онлайн безопасността и дигиталната етика. Всеки път, когато харесвате публикация, качвате снимка или дори само четете съдържание, вие оставяте дигитална следа. Тази информация се използва от компании за прогнозиране на поведението ви, за реклами и понякога се споделя с трети страни, което крие рискове при злоупотреба.

Една от най-видимите заплахи онлайн са фалшивите профили. Те често изглеждат безобидни, но могат да се използват за измами, тормоз, разпространение на дезинформация и опасни линкове, които застрашават личните ви данни.

Много хора разчитат на настройките за поверителност, но те са ефективни само ако се разбират правилно. Често са сложни и неясни, а основна информация като потребителско име и профилна снимка винаги остава публична.

Затова най-важното е дигиталната грамотност – да мислим критично, да внимаваме какво споделяме и да не кликваме безразсъдно. Колкото по-добре разбираме дигиталната си следа, толкова по-добре можем да се защитим.

4. Слушайте записа отново и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

1. Б (Обяснение: Компаниите често събират данни за потребителите, за да ги анализират, продават на трети страни или използват за прогнозиране на интереси и поведение.)
2. В (Обяснение: Фалшивите профили могат да създадат илюзия за достоверност, да подвеждат хората и да разпространяват невярна информация, което вреди на онлайн доверието.)
3. А (Обяснение: Много платформи имат сложни или скрити настройки за поверителност, което затруднява потребителите да защитят личните си данни.)
4. Б (Обяснение: Потребителското име и профилната снимка обикновено са видими за всички, докато пароли и лични съобщения са защитени.)
5. Г (Обяснение: Основният акцент е върху обучението на хората да разпознават рискове, да защитават своята онлайн идентичност и да се държат отговорно в дигиталната среда.)

Праг II

Отговори:

1. Фалшив профил – В) Акаунт в онлайн платформа, създаден с чужда или измислена самоличност, често с цел заблуда, измама или разпространение на невярна информация.
2. Дигитална среда – Г) Информацията, която човек оставя онлайн чрез своите действия, като публикации, харесвания, коментари и посещения на сайтове.
3. Дигитална грамотност – А) Способността да се използват дигитални технологии осъзнато и критично, включително умения за намиране, оценяване и проверка на информация, разпознаване на манипулации и вземане на отговорни решения в дигиталната среда.
4. Онлайн безопасност - Б) Съвкупност от правила, мерки и поведение, които целят да предпазят потребителите от рискове в интернет, като фалшиви профили, измами, зловреден софтуер, нарушаване на личното пространство и онлайн тормоз.

Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Дигитално отговорност

Б. I. Четене с разбиране

Дискусия преди четенето

- Смятате ли, че социалните медийни компании се интересуват повече от печалбата или от безопасността на потребителите? Защо?
- Трябва ли младите хора да се обучават на дигитална отговорност в училището или университета?

Примерен отговор:

Компаниите носят отговорност да защитават потребителите от преструване, фишинг и неправилна употреба на данни, както и да правят по-ясни политиките за поверителност. От своя страна, индивидите също носят отговорност: трябва да използват инструментите за поверителност правилно, да избягват прекомерното споделяне и да развиват дигитална грамотност, за да разпознават рисковете. Истинската дигитална безопасност изисква сътрудничество – платформите да осигуряват прозрачност и защита, а потребителите да действат разумно, за да защитят собствената си и чуждата онлайн идентичност.

2. Изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори и обяснения:

А)

(Обяснение: Платформите често са критикувани, защото не осигуряват достатъчна защита срещу фалшиви профили, фишинг и злоупотреба с данни.)

В)

(Обяснение: Политиките за поверителност са често трудни за разбиране и не показват ясно как се използват и споделят данните на потребителите.)

Г)

(Обяснение: Потребителите могат да споделят прекомерно лична информация, защото не разбират сложните текстове на политиките за поверителност.)

Б)

(Обяснение: Младите потребители са особено уязвими към присвояване на самоличност и фишинг, тъй като нямат достатъчно опит в разпознаването на рискове онлайн.)

Б)

(Обяснение: Настройките за поверителност често са трудни за намиране и сложни за конфигуриране, което затруднява потребителите да се защитят ефективно.)

Б. II. Граматика.

1. От всяка двойка прости изречения съставете сложно изречение, като използвате относителните местоимения *който*, *която*, *което*, *чиито*, като всяко местоимение се употребява само веднъж.

Отговори:

1. Организацията, *чиито* препоръки помагат на потребителите, провежда информационни кампании срещу фалшивите новини.

2. Фалшивите новини, *които* се разпространяват бързо, подвеждат много хора.

3. Сайтът, *който* публикува сензационни статии, не проверява информацията.

4. Писмото, *което* изглеждаше подозрително, се оказа опит за измама.

5. Компанията, *която* защитава личните данни, предупреждава за нови дигитални измами.

2. Изберете правилно членуваната дума в изречението.

Отговори:

1. онлайн безопасността
2. дигиталната грамотност
3. потребителят
4. настройките за поверителност
5. правилното използване

Праг III

Отговори:

1. изглежда
2. Би могло
3. Може би
4. би могъл
5. Възможно е
6. Най-вероятно

Б. III. Слушане с разбиране

1. Слушайте запис от Младежката среща на върха за дигиталната етика и отговорете на следните въпроси:

- Какви дигитални проблеми според вас са най-често срещани в университетите?
- Трябва ли платформите или отделните хора да правят повече, за да ги решат?

Примерни отговори:

- Най-често срещаните дигитални проблеми в университетите са фалшивите профили, кражбата на самоличност, разпространението на подвеждаща информация и пробивите в сигурността на данните. Често се срещат и фишинг имейли, които се представят като официални съобщения от университета, както и прекомерно споделяне на лична информация от студентите.
- И платформите, и отделните хора трябва да правят повече. Платформите носят отговорност да осигурят по-добра защита, ясни правила и бърза реакция при сигнали. От друга страна, студентите и служителите трябва да бъдат дигитално грамотни, да разпознават рисковете и да действат отговорно онлайн. Само чрез сътрудничество между всички страни може да се постигне по-сигурна дигитална среда.

Текст на запис 3 „Младежка среща на върха за дигиталната етика“

На Младежката среща на върха за дигитална етика студентски лидери говориха за значението на онлайн отговорността. Един студент обясни, че

представянето за друг човек (имперсонация) е най-вредният проблем, с който се е сблъскал. Друг отбеляза, че използва псевдоним, за да запази личния си живот поверителен. Трети студент каза, че пробив в сигурността на данните е засегнал неговото семейство. Други подчертаха колко голяма видимост имат хората онлайн поради прекомерното споделяне на информация. Още един студент твърдеше, че платформите трябва да спазват всяка регулация относно използването на данни и че потребителите заслужават по-прозрачни политики за поверителност. Накрая един студентски лидер напомни на всички, че докладването на проблеми е отговорност, ако искаме истинска промяна.

2. Слушайте записа отново и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговор:

1. Б)
2. Г)
3. В)
4. Г)
5. В)

3. Преди да изслушате запис 4 „Обсъждане на експертната комисия“ разсъждавайте по следните въпроси:

- Според експертите кой носи най-голяма отговорност за онлайн безопасността и защо?
- Каква е ролята на дигиталната грамотност според обсъждането и как тя допълва регулациите и прозрачността?

Примерни отговори:

- Според експертите отговорността за онлайн безопасността е споделена. Платформите носят голяма отговорност, защото печелят от данните на потребителите и имат техническата възможност да ограничават фалшиви профили и имперсонация. В същото време правителствата трябва да създават ясни регулации, а отделните потребители да бъдат внимателни и отговорни в действията си онлайн.
- Дигиталната грамотност е основата на онлайн безопасността, защото помага на хората да разпознават рискове като фалшиви профили, измами и подвеждащо съдържание. Дори при наличие на закони и прозрачни правила, без умения за критично мислене потребителите могат да станат жертва на злоупотреби. Затова дигиталната грамотност допълва регулациите и прозрачността, като дава на хората възможност да се защитават самостоятелно.

Текст на запис 4 „Обсъждане на експертната комисия“

Модератор: Днес питаме: Кой е отговорен за онлайн безопасността?

Експерт 1: Платформите трябва да поемат отговорност. Те печелят от нашите данни и трябва да действат по-бързо срещу имперсонация.

Експерт 2: Съгласен съм, но и отделните хора трябва да мислят, преди да кликнат. Прекомерното споделяне е част от проблема.

Експерт 3: Правителствата трябва да въведат ясни регулации. Без закони компаниите винаги ще поставят на първо място печалбата.

Експерт 1: Регулациите са важни, но дигиталната грамотност е основна. Ако студентите не могат да разпознаят рисковете, никой закони няма да помогнат.

Експерт 2: Вярно, но прозрачността е ключова. Компаниите крият правилата зад правен език. Потребителите се нуждаят от яснота.

Модератор: Значи балансът е между компании, отделни хора и правителства.

Слушайте отново записа и отговорете на следните въпроси:

1. Какво според вас е най-важното действие, което платформите трябва да предприемат, за да осигурят онлайн безопасност?
2. Как отделните потребители могат да се предпазят от рискове като имперсонация или фалшиви профили?
3. Какви закони или регулации смятате, че правителствата трябва да въведат, за да защитят личните данни онлайн?
4. По какъв начин дигиталната грамотност може да намали вредата от онлайн измами и фалшиви новини?
5. Как компаниите биха могли да направят правилата си по-прозрачни и разбираеми за потребителите?

Примерни отговори:

1. Платформите трябва активно да следят за фалшиви акаунти и измамни публикации, да блокират подозрителни профили и да уведомяват потребителите за потенциални заплахи.
2. Потребителите трябва да проверяват източниците на информация, да не споделят лични данни с непознати и да задават силни пароли.
3. Могат да се въведат строги изисквания за защита на личните данни, санкции за компании, които ги нарушават, и правила за прозрачност на алгоритмите.
4. Чрез обучение за разпознаване на фалшиви новини, проверка на източници и критично мислене потребителите могат да се предпазят от манипулации.
5. Чрез ясно и кратко формулиране на условията, визуални примери и обяснения на технически термини, за да разберат лесно как се използват данните им.

В. ГОВОРЕНЕ

1. Отговорете на следните въпроси:

Примерни отговори:

1. Трябва ли онлайн платформите да носят по-голяма отговорност за фалшивите профили, отколкото самите потребители?

- Да, защото платформите разполагат с технологиите и ресурсите да откриват фалшиви профили и да предотвратяват измами, докато отделните потребители имат ограничени възможности да ги разпознаят.
- 2. По-ефективни ли са строгите регулации от дигиталната грамотност при защита на хората онлайн?
 - Регулациите са важни за общи стандарти, но дигиталната грамотност е по-ефективна на индивидуално ниво, защото позволява на хората да разпознават и избягват конкретни заплахи.
- 3. Ограничават ли правилата за онлайн безопасност свободата на изразяване?
 - Не непременно; правилата могат да бъдат насочени към защита на потребителите и прозрачност, без да цензурират законното изразяване, ако са ясно формулирани и балансирани.
- 4. Длъжни ли са потребителите сами да проверяват достоверността на информацията и профилите, които следват?
 - Да, потребителите имат лична отговорност да бъдат внимателни, да проверяват източниците и да не споделят непроверена информация, защото това е част от самозащитата в дигиталната среда.
- 5. Може ли дигиталното пространство да бъде наистина безопасно или рискът винаги ще съществува?
 - Рискът винаги ще съществува, но чрез комбинация от технологии, закони и обучение на потребителите онлайн пространството може да стане значително по-безопасно.

ПРАГ IV

Отговори:

ПАРОЛА → П

ВИРУС → В

ФИШИНГ → Ф

Код: ПВФ

Г. ПИСАНЕ

1. Напишете кратко есе (80 – 100 думи). Разсъждавайте върху това как вашата лична информация е видима онлайн в момента. Какво споделяте и какво бихте искали да промените?

Примерно есе:

В днешно време личната ни информация често е видима онлайн, което носи както предимства, така и рискове.

Аз споделям съзнателно информация за моите хобита, снимки с приятели и постижения в ученето и спорта, защото това ми позволява да общувам и да се забавлявам. В същото време бих искал/а да бъда по-внимателен/на с личните ми данни като адрес и телефон, за да се предпазя от потенциални злоупотреби.

Контролирането на това, което споделям онлайн, ми помага да поддържам безопасността и поверителността си и да се чувствам по-сигурен/на в дигиталния свят.

2. ОСНОВНА ЗАДАЧА

Примерно писмо:

Здравей ...!

Исках да ти пиша за нещо важно, което обсъждахме в университета – дигиталната безопасност. Наскоро разбрах, че в платформата Novaland Connect има фалшиви акаунти и опити за фишинг, което може да застраши личната ни информация. Това ме накара да проверя внимателно настройките си за поверителност и да споделям само необходимата информация.

Аз обикновено публикувам снимки от университета и интересни учебни материали, но започнах да бъда по-внимателен/на с лични данни като адрес и телефон. Мисля също, че е важно да се учим да разпознаваме подозрителни линкове и съобщения, за да се предпазим от кражба на информация.

Бих искал/а да обменим съвети и трикове за защита на акаунтите си. Какво правиш ти, за да се чувстваш по-сигурен/на онлайн?

Поздрави, ...

ДИСКУСИЯ И РАЗМИСЪЛ

Примерни отговори:

- Как дигиталната грамотност може да помогне на студентите да станат по-отговорни демократични граждани?

Дигиталната грамотност учи студентите да разпознават фалшиви новини и манипулативна информация, да проверяват източниците си и да изразяват мнението си отговорно онлайн. Така те вземат информирани решения и участват активно в обществения и политическия живот.

- Кои участници (компаниите, правителства, университети или отделни личности) трябва да носят най-голяма отговорност за дигиталната безопасност и защо?

Най-голяма отговорност носят платформите и компаниите, защото те събират и управляват огромно количество данни и могат да предотвратяват измами чрез технологии и политики. Правителствата също носят отговорност, като въвеждат закони и регулации, а университетите и отделните личности трябва да се обучават и прилагат добри практики.

- Как променихте начина, по който мислите за собствения си дигитален отпечатък и поверителност?

Започнах да внимавам какви лични данни споделям онлайн, да използвам силни пароли и двуфакторна идентификация, да проверявам

Co-funded by
the European Union

приложенията, които инсталирам, и да мисля два пъти преди да публикувам или споделя информация.

Урок 7

Екологично гражданство

Предистория: Изисква се действие

Рекордни горещини, наводнения и промени в сезоните показват, че климатичните промени вече са тук. В Европа виждаме повече горещи дни, променливо време и все по-малко зелени зони в градовете. Това е глобален проблем, но решението му трябва да започне на местно равнище.

Вие участвате в Младежката лаборатория за климатични действия в Университета на Новаланд. Вашата цел е да проучите как климатичните промени влияят на университета и как общността може да реагира. Ще говорите за намаляване на вредното влияние върху климата и за адаптация към новите условия. Това може да включва използване на възобновяема енергия, по-малко пластмаса, повече рециклиране, колоездене и пешене на вода. Малките действия в кампуса могат да имат голям ефект.

Вашата задача е да подготвите анкета, да съберете мнения и да направите инфографика с резултатите. Така ще покажете, че местните действия са важни.

А. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: последици от климатичните промени

А.1. Четене с разбиране

1. Прочетете текста и разсъждавайте върху това на кои последици от климатичните промени университетите и местните общности трябва да обърнат повече внимание и защо?

Примерен отговор:

Университетите и местните общности трябва да обърнат повече внимание на горещите вълни, наводненията и сушата, защото те вече засягат живота на хората. Горещините са опасни за здравето, особено за възрастните хора и децата. Наводненията и силните дъждове могат да замърсят водата и да разрушат инфраструктурата. Сушата води до липса на вода и проблеми с храната. Важно е също да се обърне внимание на психичното здраве, защото много хора, особено младите, се чувстват тревожни за бъдещето.

2. Отбележете твърденията, свързани с текста, като верни или грешни.

1. Б) грешно

(Обяснение: Климатичните промени „се случват сега“, не само в бъдещето.)

2. А) вярно

3. Б) грешно

(Обяснение: По-топлото време улеснява разпространението на болести, пренасяни от комари и кърлежи.)

4. Б) грешно

(Обяснение: Някои видове животни, като насекоми, се разпространяват по-лесно при топло време.)

5. А) вярно

А.ІІ. Лексика

1. Свържете думите с техните дефиниции

Отговори:

- 1 – Б
- 2 – Д
- 3 – А
- 4 – В
- 5 – Г

2. Изберете правилната дума/фраза от списъка, за да попълните празните места. Всяка дума/фраза може да се използва само веднъж.

Отговори:

- 1. климатичните промени
- 2. суша
- 3. наводнения
- 4. безопасност
- 5. замърсяването

Праг І

Отговори:

- 1. В) – 7
- 2. А) – 8
- 3. Г) – 6
- 4. В) – 2

Код: 7 8 6 2

А.ІІІ. Слушане с разбиране

Запис 1 “Климатичните промени: критичните точки”

Когато говорим за климатичните промени, трябва да помним, че страните, които страдат най-много, често не са тези, които замърсяват най-много въздуха. Много бедни държави близо до екватора преживяват най-рано силните ефекти на промените в климата.

Това не е проблем само за бедните региони. Горещото време, сушата или наводненията могат да унищожат реколтата. Това може да причини проблеми с храната и да предизвика миграция. Такива събития могат да засегнат целия свят.

Трудно е да предскажем точно как ще се промени климатът. Моделите показват, че до края на века температурата може да се повиши с 3–5 градуса. Дори според най-ниските прогнози ще има сериозни последствия. Много хора живеят близо до морето и наводненията могат да разрушат градове и да създадат големи проблеми за икономиката.

Учените също се тревожат за „критични точки“ в климата. Това са моменти, когато малко по-голямо затопляне може да промени природата трайно и необратимо. Ако това се случи, температурите могат да се покачват много бързо и човешкият контрол върху ситуацията ще стане труден.

Най-уязвими са ледниците в Гренландия и Антарктида, океанските течения и големите гори. След преминаването на критична точка промените ще продължат и Земята ще става все по-топла.

1. Слушайте записа “Климатичните промени: критичните точки” и разсъждавайте върху следните въпроси:

- Кой страни страдат повече от климатичните промени?
Бедните държави близо до екватора преживяват най-рано силните ефекти на промените в климата, въпреки че замърсяват въздуха по-малко, отколкото по-богатите държави.
- Какви проблеми могат да се появят, ако температурите продължат да се покачват?
Миграция поради липса на храна в резултат на загуба на реколта заради суша или наводнения.
Големи икономически проблеми поради загуба на крайбрежни градове в резултат на покачване на морското равнище.

2. Слушайте записа отново и отбележете твърденията като верни или грешни.

Отговори:

1. Б) Грешно

(Обяснение: Страните, които страдат най-много, често не са тези, които замърсяват най-много въздуха.)

2. А) Вярно

3. А) Вярно

4. А) Вярно

5. Б) Грешно

(Обяснение: След преминаването на критична точка промените продължават и Земята става все по-топла.)

Запис 2 „Климатични решения“

Добре дошли в предаването „Климатични решения“! Тук споделяме идеи как да помагаме на природата.

Всяка седмица показваме как обикновени хора правят невероятни неща. Те пробват нови идеи и създават малки проекти, които помагат на техните

общности. Искаме да се съсредоточим върху това, което работи, и да даваме надежда.

Някои решения са необичайни. В минали епизоди сме виждали морски краставици да почистват крайбрежията и кокосови орехи, използвани по изненадващи начини. Тези идеи може да изглеждат странни, но показват колко креативни могат да бъдат хората.

Климатичните промени засягат всички. Много хора не чакат големи проекти или много пари. Те предприемат малки действия в своите квартали. Тези местни идеи могат да имат реален ефект.

Големите проекти на правителства или учени са важни. Но малките, местни инициативи също са силни. Те използват местни знания и доброволци. И двата подхода – големите и малките проекти – са нужни, за да се справим с климатичната криза.

В този епизод разглеждаме някои от любимите си проекти и задаваме въпроса: Могат ли обикновени хора наистина да помогнат за справяне с климатичните промени?

3. Слушайте записа „Климатични решения“ и отговорете на следните въпроси:

- Каква е основната цел на предаването „Климатични решения“?
- Защо местните инициативи и големите проекти трябва да работят заедно?

Примерни отговори:

- Целта е да покаже идеи и примери за това как обикновени хора могат да помагат на природата чрез малки проекти и да вдъхва надежда, като се съсредоточава върху решения, които работят.
- Защото големите проекти на правителства и учени осигуряват ресурси и мащаб, а местните инициативи използват знанията и усилията на доброволците в общностите. Заедно те имат по-голям ефект върху справянето с климатичната криза.

4. Слушайте записа отново и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори и обяснения:

1. А

(Обяснение: Предаването показва как хората правят малки проекти, които помагат на техните общности.)

2. В

(Обяснение: Всяка седмица се показват обикновени хора, които създават малки проекти.)

3. Б

(Обяснение: Текстът дава примери като морски краставици, които почистват крайбрежията, и кокосови орехи, използвани по необичаен начин – решенията са изненадващи и креативни.)

4. А

(Обяснение: Местните проекти използват местни знания и доброволци и могат да бъдат ефективни.)

5. В

(Обяснение: В края на текста се задава въпросът дали обикновените хора могат да помогнат преодоляването на последствията от изменението на климата – това е централният въпрос на епизода.)

Праг II

Отговори:

1. Климатични промени – В) Дългосрочни промени в температурите и времето на Земята, които влияят на природата и живота на хората.
2. Замърсяване – Г) Внасяне на вредни вещества във въздуха, водата или почвата, което е опасно за човешкото здраве и околната среда.
3. Глобално затопляне – А) Постепенно повишаване на средната температура на Земята, причинено главно от човешка дейност.
4. Възобновяема енергия – Б) Енергия от природни източници като слънце, вятър и вода, които не се изчерпват.

Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Как университетът може да помогне за справяне с климатичните промени

Б. I. Четене с разбиране

1. Прочетете текста за справяне с климатичните промени. Обяснете как тези два подхода се допълват.

Примерен отговор:

Смекчаването и приспособяването се допълват, защото решават различни части от проблема. Смекчаването намалява причините за климатичните промени, като ограничава газовете, които затоплят Земята. Така то помага климатичните промени да не станат по-сериозни.

Приспособяването помага на хората и общностите да се справят с последиците, които вече се случват или не могат да се избегнат, като горещини, наводнения и суша.

Заедно двата подхода намаляват щетите и помагат на обществото да бъде по-добре подготвено за бъдещето.

2. Изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори:

1. Б

(Обяснение: Смекчаването цели намаляване на парниковите газове, които затоплят Земята.)

2. В

(Обяснение: Използването на чиста енергия вместо въглища, нефт и газ е дадено като пример за смекчаване. Другите варианти са примери за приспособяване.)

3. А

(Обяснение: Дори ако емисиите намалят, Земята ще продължи да усеща последиците от миналото замърсяване.)

4. В

(Обяснение: В текста се посочва, че приспособяването може да включва по-добра канализация, възстановяване на зелени площи и промяна на културите.)

5. Б

(Обяснение: Приспособяването става все по-важно, но получава по-малко финансиране от смекчаването.)

Б. II. Граматика

1. Прочетете отговора и напишете въпрос, който може да бъде част от анкета за местни мерки срещу климатичните промени.

Отговори:

1. Как климатичните промени влияят на здравето на хората? / Как климатичните промени въздействат на здравето на хората?
2. Кой е най-големият климатичен проблем?
3. Как местните власти могат да намалят емисиите? / По какъв начин местните власти могат да намалят емисиите?
4. За какво трябва да се подготвят хората?
5. Важно ли е хората да участват в местни климатични инициативи? / Смятате ли, че е важно хората да участват в местни климатични инициативи?

2. Поставете думите в скоби в правилната им форма.

Отговори:

1. климатичните
2. по-чиста
3. ремонтират
4. изследвания
5. решения

Праг III

Изберете правилната глаголна форма (несвършен или свършен вид).

Отговори:

1. намалят (свършен вид, резултат от действие)
2. събират (несвършен вид, повтарящо се действие)
3. засадят (свършен вид, конкретно действие с резултат)
4. въвеждат (несвършен вид, повтарящо се действие, процес)
5. спрат (свършен вид, резултат от действие)

6. да предотвратим (свършен вид, резултат от действие)

Б. III. Слушане с разбиране

Текст на запис 3 „Климатични решения“

Днес искам да ви разкажа за един специален проект в Борнео, в Индонезия. Там има големи тропически гори, но в продължение на много години хората са изсичали дървета. Тези гори са много важни, защото поемат въглероден диоксид и помагат срещу климатичните промени. Въпреки това всяка година много дървета изчезват. Една от причините е, че местните семейства имат нужда от пари, а сечта често е единственият им начин да изкарват доходи.

В Западен Калимантан един проект намира ново решение. Проектът е създаден от две жени, които разбират защо хората режат дървета. Много семейства имат нужда от пари за медицинска помощ. Лечението е скъпо и затова хората избират сечта вместо опазването на гората.

С помощта на проекта се отваря клиника, която предлага евтина медицинска помощ за селата, които запазват горите. Хората от селата, които не сечат дървета, плащат по-малко за прегледи и лекарства. Всички могат да получат помощ, но селата, които пазят природата, получават награда.

Проектът позволява на хората да плащат и с фиданки, ако нямат пари. Семействата отглеждат малки дръвчета у дома. По-късно тези дръвчета се засаждат отново в увредени горски райони. Благодарение на това горите се възстановяват и животните, птиците и маймуните се връщат.

Проектът помага и на хората. Семействата получават по-добра медицинска помощ, децата се лекуват правилно, а жените намират нова работа с отглеждане на фиданки. Проектът показва, че когато хората имат подкрепа и сигурност, те са по-склонни да пазят природата.

1. Слушайте епизод на предаването „Климатични решения“, в който е представен проектът ASRI, Индонезия, и отговорете на следните въпроси:

- **Защо хората в Борнео изсичат дървета?**
Хората в Борнео изсичат дървета, защото се нуждаят от пари.
- **Как проектът ASRI помага едновременно на хората и на гората?**
Проектът ASRI предлага евтина медицинска помощ за селата, които пазят гората.

2. Слушайте записа отново и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори:

1. В

(Обяснение: Местните семейства имат нужда от пари, а сечта често е единственият им начин да изкарват доходи.)

2. А

(Обяснение: ASRI отваря клиника, която предлага евтина медицинска помощ за селата.)

3. Б

(Обяснение: Хората от села, които не сечат дървета, плащат по-малко за прегледи и лекарства.)

4. Б

(Обяснение: ASRI позволява на хората да плащат и с фиданки, ако нямат пари.)

5. В

(Обяснение: Горите се възстановяват.)

3. Преди да изслушате следващия епизод на предаването „Климатични решения: проект за плаващи соларни панели“, отговорете на следните въпроси:

- Виждали ли сте или чували ли сте за необичайни решения за справяне с климатичните промени (например вятърна, слънчева или водна енергия)? Кое ви направи впечатление?
- Какви мерки за опазване на околната среда предприемате вие и вашето семейство? (например разделно събиране на отпадъци, използване на електрически коли и велосипеди, засаждане на дървета)

Студентите отговарят на въпросите въз основа на своя опит.

Запис 4 „Климатични решения: проект за плаващи соларни панели“

Нова технология за чиста енергия са плаващите соларни панели, които се поставят върху водна повърхност – в езера, язовири или дори в морето. Панелите стоят върху специални платформи и произвеждат голямо количество електричество, което се подава директно в електрическата мрежа.

Такъв пример е един проект в Албания на норвежката компания Ocean Sun. Там големи кръгли платформи плуват върху езерото и са покрити със соларни панели, които приличат на плаващи постелки.

Плаващите соларни панели имат много предимства. Те не заемат площ, която може да се използва за земеделие. Освен това почти не вредят на рибите и другите водни животни и дори дават сянка, което помага за водната среда.

Подобна нова идея са плаващите вятърни турбини в морето, където силният и постоянен вятър позволява да се произвежда още повече чиста енергия. Тези технологии показват как иновациите могат да помогнат за намаляване на вредните емисии и борбата с климатичните промени, особено когато хората ги разбират и подкрепят.

4. Слушайте епизод на предаването „Климатични решения: проект за плаващи соларни панели“, в който е представен проектът за плаващи соларни панели, и отговорете на следните въпроси:

1. Какво представлява технологията „плаващи соларни панели“?
Това е система, при която соларните панели се поставят върху вода – върху езера, язовири или в морето.

2. Как изглеждат платформите със соларни панели в проекта в Албания?
Те са големи, кръгли платформи, които плуват върху водата и приличат на плаващи постелки.
3. С какво плаващите соларни панели се отличават от тези на покривите на къщи?
Плаващите панели са по-големи и произвеждат повече електричество от тези на покривите.
4. Какво е предимството на плаващите соларни панели спрямо тези, които се поставят на сушата?
Те не заемат земя и така тя може да се използва за земеделие.
5. Какво е предимството на плаващите вятърни турбини в морето?
В морето вятърът е по-силен и това помага за производство на повече чиста енергия.

Праг IV

ЛИЧЕН ПРИМЕР
ЯСНИ ПРАВИЛА
АКТИВНО УЧАСТИЕ

Код: Л Я А

Г. Писане

1. Пост за социални мрежи “#ДействайМестно в Новаленд”

Примерни отговори:

Вариант 1.

В Новаленд през последните години забелязваме все по-чести горещи вълни и суша. Зелените площи изсъхват, а парковете стават почти непосещавани в обедните часове. Това влияе на нашето здраве и настроението ни. Какво забелязвате във вашия район? Споделете наблюденията си и нека заедно намерим решения! #ДействайМестно #КлиматичниДействия

Вариант 2.

В Новаленд вече има общинска програма за засаждане на дървета в кварталите и училищните дворове. Дърветата намаляват топлината през горещите дни, подобряват въздуха и създават повече зелени кътчета за всички. Присъедини се и ти – всяко засадено дърво прави града ни по-зелен! #ДействайМестно #ЗеленаИнициатива

Вариант 3.

Предлагаме „Седмица на зелен транспорт“ в Новаленд! Вместо коли, да използваме велосипеди, тротинетки и градски транспорт. Така ще намалим замърсяването и ще направим въздуха по-чист за всички. Бъди част от промяната – остави колата за

седмица и покажи как малки действия имат голям ефект! #ДействайМестно
#ЧистаЕнергия

ОСНОВНА ЗАДАЧА

Анкета: Климатичните промени и нашият университет

Кампания #ДействайМестно – Младежка лаборатория за климатични действия

Въведение

Ние сме част от Младежката лаборатория за климатични действия. Целта на тази анкета е да разберем как студентите възприемат климатичните промени, какви местни ефекти забелязват и какви действия предприемат или биха искали да предприемат.

Анкетата е анонимна и ще отнеме около 3–4 минути. Благодарим ви за участието!

Въпроси

1. Според вас климатичните промени са сериозен проблем за нашия регион.

(Скала на Ликерт – 1 до 5)

- 1 – Напълно несъгласен
- 2 – По-скоро несъгласен
- 3 – Нито съгласен, нито несъгласен
- 4 – По-скоро съгласен
- 5 – Напълно съгласен

2. Кои местни ефекти от климатичните промени забелязвате най-често?

(Множествен избор – може повече от един отговор)

- ☐ По-чести горещи вълни
- ☐ Засушаване
- ☐ Наводнения
- ☐ Замърсен въздух
- ☐ Намаляване на зелените площи
- ☐ Не забелязвам промени
- ☐ Друго: _____

3. Предприемате ли лични действия за опазване на околната среда?

(Множествен избор)

- ☐ Пестя електричество и вода
- ☐ Използвам градски транспорт/колело
- ☐ Рециклирам
- ☐ Участвам в екологични инициативи

☐ Не предприемам действия

☐ Друго: _____

4. *Университетът прави достатъчно за намаляване на своя въглероден отпечатък.*

(Скала на Ликерт – 1 до 5)

1 – Напълно несъгласен

2 – По-скоро несъгласен

3 – Нито съгласен, нито несъгласен

4 – По-скоро съгласен

5 – Напълно съгласен

5. *Каква нова мярка бихте искали да се въведе в университета?*

(Кратък отговор)

6. Демографски данни

Възраст:

☐ 18–20

☐ 21–23

☐ 24–26

☐ 27+

Пол:

☐ Жена

☐ Мъж

☐ Предпочитам да не казвам

☐ Друго

ДИСКУСИЯ И РАЗМИСЪЛ

1. Какво ново научихте за връзката между местните действия и глобалните климатични промени?

Научих, че дори малки местни действия, като пестене на енергия или засаждане на дървета, имат значение, когато много хора ги правят. Те допринасят за намаляване на емисиите и показват, че промяната започва от общността.

2. Коя дейност ви мотивира най-много да действате за опазване на околната среда?

Най-много ме мотивира анкетата, защото видях какво мислят другите студенти. Осъзнах, че не съм единственият, който се тревожи за климата, и че можем да действаме заедно.

3. Как работата с групата ви помогна да разберете различни мнения за климатичните промени?

Работата в група ми показва, че хората имат различни гледни точки – някои се притесняват повече за икономическите разходи, други за околната среда. Това ми помогна да бъда по-толерантен и да търся общи решения.

4. Какви умения и нагласи придобихте, докато работехте по този урок?

Развих умения за работа в екип, анализ на информация и критично мислене. Също така станах по-отговорен и по-ангажиран към екологичните проблеми.

5. Какво действие за климата бихте искали да предприемете и защо е важно за вас?

Бих искал да използвам повече обществен транспорт и да намаля използването на пластмаса. Това е важно за мен, защото вярвам, че личният пример може да вдъхнови и други хора да направят промяна.

Урок 8

Справедливостта е в нашите ръце: Етично поведение в ежедневието

Предистория: На фокус

В демократичното общество изказването на мнение не е само право, а и отговорност. Думите могат да оспорват несправедливостта, да предлагат решения или да вдъхновяват за колективни действия, въпреки че публичното говорене никога не е лесно – особено когато емоциите са силни и мненията се различават.

Напоследък университетската общност се сблъсква с противоречиви предложения – от училищни правила до политики за младежта: някои студенти останаха мълчаливи, други изразиха мнението си, а полемиката се разпространи и в социалните медии.

Сега е ваш ред. Като членове на *Екипа за гражданско говорене на Новаленд*, вие ще изследвате реален проблем и ще подготвите убедителна реч, базирана на факти, примери и демократични ценности. Вашето послание ще бъде представено на *Форума за граждански дебат на Новаленд*, където трябва да предизвика хората да мислят, да чувстват и, може би, да действат.

Това е повече от практика – това е вашият глас в действие. Демокрацията започва, когато проговорят.

А. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: Смелостта да говорим: Младите хора в защита на демократичните ценности

А. I. Четене: Как да помогнем на учениците да мислят за справедливостта

1. Предварителна дискусия:

1. Какво означава за вас справедливостта?
2. Можеш ли да се сетите за случай в университета, когато нещо ви се е струвало несправедливо или нечестно?
3. Как преподавателите или колегите биха могли да помогнат животът в университета да бъде по-справедлив?

Примерни отговори:

1. За мен справедливостта означава равни възможности за всички, обективно отношение и вземане на решения въз основа на ясни правила, а не на лични

предпочитания. Тя включва уважение към усилията на всеки и честно оценяване на труда му.

2. В университета съм имал/а усещане за несправедливост, когато оценяването не беше достатъчно прозрачно – например, когато двама студенти с подобни резултати получиха различни оценки без ясно обяснение. Това създава чувство на несигурност и демотивация.

3. Преподавателите могат да помогнат, като прилагат еднакви критерии за оценяване, дават ясна обратна връзка и бъдат отворени за диалог. Колегите от своя страна могат да допринасят, като си помагат взаимно, спазват академичната честност и се отнасят с уважение един към друг.

2. Отбележете твърденията, свързани с текста, като верни или грешни.

Отговори:

1. Грешно – текстът подчертава нуждата младите хора да поставят под въпрос статуквото, а не да го приемат пасивно.
2. Вярно – дискуссионните методи развиват инициативност, обмен на идеи и уважение към различни гледни точки.
3. Грешно – чувството за отговорност е насочено основно към университетската общност и рядко се пренася извън нея.
4. Вярно – гражданите, ориентирани към справедливостта, анализират критично проблемите и действат за промяна.
5. Грешно – обучението чрез дискусии има потенциал, но не е напълно достатъчно само по себе си.

A. II. Лексика

1. Свържете ключовите термини с техните определения.

Отговори:

- 1 Г) Критично мислене – Обективен анализ и оценка на проблем или ситуация
- 2 А) Справедливост – Морален принцип и идеал за безпристрастно прилагане на истината, закона и моралните норми
- 3 Д) Гражданска ангажираност – Активно участие в обществения живот и демократичните процеси
- 4 Б) Инициативност – Способност и желание да предприемаш действия самостоятелно, да предлагаш нови идеи и да проявяваш активност
- 5 В) Пропаганда – Умишлен и систематичен опит за манипулиране на мнения, възприятия и поведение на хора или групи

2. Попълнете пропуските, като използвате правилните думи от списъка по-долу. Всяка дума може да се използва само веднъж.

Отговори:

1. справедливост
2. гражданска ангажираност
3. дискриминация
4. критично мислене
5. върховенство на правото

Праг I

Отговори:

- 1 А) Участие в общественния живот и отстояване на общия интерес – 4
- 2 Б) Равни права и възможности за всички – 8
- 3 В) Равно прилагане на закона и защита на правата – 9
- 4 Б) Като участва в инициативи и доброволчество – 7

Код: 4 8 9 7

А.ІІІ. Слушане

1. Слушайте запис 1 „Как да постигнем справедливост?” и разсъждавайте върху следните въпроси:

- Какво означава за вас думата справедливост? Помислете за университета, дома или общността.
- Можете ли да дадете пример от ежедневието си, в който справедливостта е била спазена или нарушена?
- Какви лични качества според вас трябва да притежава справедливият човек?

Примерни отговори:

- За мен справедливостта означава честно и равно отношение към всички, независимо от лични отношения или различия. В университета тя се изразява в обективно оценяване и ясни правила, у дома – в равномерно разпределение на отговорностите, а в общността – в спазване на законите и уважение към правата на всеки.
- Пример за спазена справедливост е ситуация, в която преподавател обясни ясно критериите за оценяване и коригира оценка след аргументирано възражение от студент. Пример за нарушена справедливост е, когато човек получава предимство само заради лични връзки, а не заради положени усилия.
- Справедливият човек трябва да бъде честен, обективен и отговорен. Важно е също да умее да изслушва другите, да проявява уважение и да взема решения, основани на факти, а не на емоции или предразсъдъци.

Текст за аудиозапис: Как да постигнем справедливост?

Справедливостта е основен принцип в обществото – тя означава равнопоставено и достойно отношение към всеки човек. Но тя не съществува само в законите, а се проявява чрез нашите ежедневни действия и решения.

Първо, справедливостта изисква честност и прозрачност. Когато споделяме информация открито и осигуряваме равни условия, изграждаме доверие в университета, на работното място и в обществото като цяло.

Второ, тя означава правилно и еднакво прилагане на правилата – не само за санкции, но и за защита и подкрепа на ошетените. Справедливостта включва грижа за уязвимите и отстояване на равни възможности.

Трето, справедливостта изисква критично мислене – да задаваме въпроси, да търсим причините за неравенствата и да работим за по-добри решения.

Накрая, справедливостта се постига чрез сътрудничество и лична отговорност. Когато действате с честност и състрадание, допринасяте за по-силна и справедлива общност.

Справедливостта не е просто цел – тя е избор, който правим всеки ден.

2. Слушайте записа отново и отбележете твърденията като верни или грешни.

Ключ и обяснения:

1. Грешно – (Обяснение: В текста се казва, че справедливостта не е записана само в законите, а се проявява чрез ежедневните действия и решения на хората.)
2. Вярно – (Обяснение: Посочено е, че честността и прозрачността изграждат доверие в училище, на работното място и в обществото.)
3. Грешно – (Обяснение: Текстът подчертава, че справедливостта не е само наказание, а включва и защита и подкрепа на ошетените.)
4. Вярно – (Обяснение: Според текста критичното мислене помага да се откриват причините за неравенствата и да се търсят по-добри решения.)
5. Вярно – (Обяснение: В заключението се казва, че справедливостта е личен ежедневен избор и отговорност на всеки човек.)

Текст на запис 2. „Силата на общите усилия“

В един градски квартал имаше обществен парк, който дълго време беше занемарен, мръсен и опасен за хората. Жителите често говореха помежду си за проблема, изразяваха недоволство и тревога, но никой не предприемаше реални действия. Липсваше инициативата, която да доведе до промяна.

В един момент няколко младежи решиха, че е време да поемат отговорност. Те организираха среща със съседите и потърсиха съдействие от местните власти. С общи усилия паркът беше почистен, опасните зони бяха обезопасени и бяха въведени ясни и прости правила за неговото ползване.

След това доброволци започнаха да следят всяка седмица дали правилата се спазват и да насърчават отговорното поведение. Постепенно

паркът се превърна в приятно и сигурно място за всички. Децата отново започнаха да играят спокойно, а възрастните да се срещат и общуват.

Така младите хора разбраха, че справедливостта не се изчерпва само със създаването на правила, а изисква активно участие, грижа и постоянство от страна на цялата общност.

3. Слушайте запис 2 „Силата на общите усилия“ и отговорете на следните въпроси:

- Какво според вас мотивира хората да преминат от говорене към реални действия в една общност?

Хората действат, когато проблемът ги засяга лично. Те се мотивират и когато виждат, че и други се включват. Добрият пример е много важен.

- Как участието на младите хора променя отношението на останалите жители към общите пространства?

Когато младите се грижат за общите места, другите започват да ги уважават повече. Това насърчава всички да пазят парковете и улиците чисти.

4. Слушайте записа отново и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори:

1. Б
2. В
3. Г
4. Б
5. В

Праг II

Отговори:

Справедливост – Б) Принцип на честно и равно отношение към хората, при който правилата се прилагат еднакво за всички и се зачитат правата на всеки.

Гражданска активност – Г) Участие на хората в решаването на проблеми в общността чрез инициативи, доброволчество и сътрудничество с институциите.

Общност – А) Група от хора, които живеят на едно място или споделят общи интереси и работят заедно за подобряване на средата си.

Доброволчество – В) Дейност, при която хората отделят време и усилия без заплащане, за да помагат за общото благо.

Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: По какво правото се различава от правосъдието?

Б. I. Четене с разбиране

1. Четене. Прочетете текста и помислете върху приликите и разликите между справедливост и право

- Може ли едно решение да бъде законно, но несправедливо? Дайте примери от живота.
- Кое е по-важно за едно общество – стриктното спазване на закона или стремежът към справедливост? Защо според вас?

Примерни отговори:

- Да, може. Например човек може да получи глоба според закона, но ако е сгрешил по невнимание или поради трудна ситуация, това може да изглежда несправедливо. Понякога законът не взема предвид личните обстоятелства.
- И двете са важни. Законите трябва да се спазват, за да има ред. Но ако един закон не е справедлив, той трябва да се промени. Според мен най-добре е, когато законът и справедливостта вървят заедно.

2. Според текста, в какво се състои връзката между правото и справедливостта?

Отговори:

1. В) Система от закони и правила, създадени от държавата
2. Б) Като морален принцип за честност и равнопоставеност
3. Г) Когато законът е спазен, но резултатът изглежда несправедлив
4. В) Да вдъхновява създаването на по-добри закони
5. Г) Правото и справедливостта се различават, но се допълват

В. II. Граматика

1. Преобразувайте изреченията от пряка в непряка реч, като спазвате правилата за промяна на лице, време и словоред.

Отговори:

1. Преподавателят каза, че законът е еднакъв за всички.
2. Един студент попита дали справедливостта винаги съвпада със закона.
3. Лекторът обясни, че когато правилата се спазват, обществото е по-справедливо.
4. Младите хора заявиха, че ще участват активно в промяната на общността.
5. Съдията каза, че решението трябва да бъде справедливо.

2. Попълнете празните места с подходящите по смисъл относителни местоимения: *които, както, когато, което, където*.

Отговори:

1. което
2. когато
3. където
4. които
5. както

Праг III

Отговори:

1. по-добра
2. по-честният
3. най-справедливото
4. най-важна
5. Най-отговорни
6. по-смело

В. III. Слушане с разбиране

1. Слушайте запис 3 „Когато диалогът решава проблема“ и разсъждавайте върху следните въпроси:

- Как разбирате, че се отнасят справедливо към вас, когато работите в екип?
- По какъв начин обсъждането на проблемите помага на хората да работят по-добре заедно?

Примерни отговори:

- Разбирам, че се отнасят справедливо, когато всички имат право да изказват мнение, задачите се разпределят равномерно и всички идеи се уважават.
- Обсъждането помага, защото всеки може да каже какво мисли, да предложи решение и да се намери компромис. Така екипът работи по-спокойно и по-ефективно.

Текст на аудиозапис 3 „Когато диалогът решава проблема“

В университета е възникнал конфликт между двама студенти по време на работа по групов проект. Единият настоявал да взема всички решения и не се съобразявал с мнението на останалите членове на екипа. Това довело до напрежение, тъй като другите студенти се почувствали несправедливо игнорирани и недооценени. Вместо да се задълбочава конфликта, групата взела разумно решение да обсъди ситуацията с преподавателя. Той организирал среща, на която напомнил основните правила за работа в екип и

равнопоставено участие. Всеки студент получил възможност да изрази позицията си. В резултат от открития разговор отговорностите били ясно разпределени. Проектът продължил в по-добра атмосфера, основана на уважение, доверие и сътрудничество.

2. Слушайте записа отново и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори и пояснения:

1. Б) Един от студентите взема всички решения сам
(Обяснение: Текстът ясно казва, че единият студент настоявал да взема всички решения и не се съобразявал с мнението на другите, което създавало напрежение.)
2. Г) Чувстват се несправедливо игнорирани и недооценени
(Обяснение: В скрипта е описано, че останалите студенти се почувствали несправедливо игнорирани и недооценени поради едноличното поведение на колегата им.)
3. В) Студентите да обсъдят проблема с преподавателя
(Обяснение: Групата взела разумно решение да обсъди ситуацията с преподавателя, вместо да се кара или игнорира проблема.)
4. Б) Организира среща и напомня правилата за работа в екип и равнопоставено участие
(Обяснение: Преподавателят напомнил правилата за равнопоставено участие и дал възможност на всеки студент да изрази мнение.)
5. В) Проектът продължава в по-добра атмосфера, основана на уважение, доверие и сътрудничество
(Обяснение: След срещата отговорностите били ясно разпределени, а проектът продължил в спокойна и сътрудническа атмосфера.)

3. Преди да изслушате записа „Равенство и справедливост: етични принципи в университетската общност“ отговорете на следните въпроси:

- Каква е разликата между равенство и справедливост в университетската среда? Дайте примери.
- Възможна ли е справедливост без равенство?
- Как студентите могат активно да допринасят за по-справедлива и уважителна академична общност?

Примерни отговори:

- Равенството означава всички студенти да спазват еднакви правила, да се явяват на еднакви изпити и да имат равен достъп до учебни материали. Справедливостта означава да се вземат предвид различните нужди на студентите. Например, всички пишат един и същ изпит (равенство), но студент със здравословен проблем може да получи допълнително време (справедливост).
- Трудно е да има справедливост без равенство в правата и правилата. Ако няма еднакви правила за всички, решенията могат да изглеждат произволни и нечестни. Затова равенството е основа, върху която се изгражда справедливостта.

- Студентите могат да допринасят, като уважават мнението на другите, спазват правилата, работят честно в екип и сигнализират, когато забележат несправедливост. Важно е също да участват в дискусии и инициативи, които насърчават равнопоставеността и взаимното уважение.

Текст на аудиозапис 4 „Равенство и справедливост: етични принципи в университетската общност“

Равенството и справедливостта са важни принципи в демократичните общества и в университетите. Често хората ги използват като едно и също нещо, но всъщност те имат различен смисъл.

Равенството означава всички хора да имат еднакви права и възможности. В университетите това значи, че всеки студент има равен достъп до обучение, библиотека, отстъпка при хранене и други ресурси. Всички трябва да имат равни шансове да участват в проекти, дискусии и учебни дейности.

Справедливостта отчита различията между хората и техните нужди. Това означава правилата да се прилагат така, че всеки да има реални шансове за успех. Например някои студенти може да се нуждаят от допълнителна помощ, повече време за изпълнение на задачите или специални условия за учене.

Разбирането на разликата между равенство и справедливост помага на студентите да станат отговорни граждани, които уважават другите и допринасят за по-справедливо общество.

4. Слушайте аудиозапис 4 „Равенство и справедливост: етични принципи в университетската общност“ и отговорете на въпросите:

- Как разбирате справедливостта в университета?
- Според вас правилата трябва ли да важат еднакво за всички? Защо?
- Как обикновено реагирате, когато някой не спазва правилата?
- Каква роля имат преподавателите за създаването на ред и справедлива среда в аудиторията?
- Има ли случаи, в които нарушаването на правило може да бъде оправдано? Споделете пример.

Примерни отговори:

- За мен справедливостта в университета означава всички студенти да бъдат оценявани по едни и същи критерии, да имат равни възможности за участие и да бъдат изслушвани с уважение.
- Да, правилата трябва да важат за всички, защото това създава усещане за ред и доверие. В същото време е важно да се отчита конкретната ситуация и нуждите на отделните студенти.
- Обикновено първо се опитвам да разбера причината и, ако е възможно, да говоря спокойно с човека. Ако проблемът продължи, смятам, че е редно да се обърнем към преподавател.

- Преподавателите имат ключова роля, защото те поставят правилата, следят за спазването им и дават пример за справедливо отношение и уважение към всички студенти.
- Понякога нарушаването на правило може да бъде оправдано, ако има сериозна причина, например здравословен проблем или извънредна ситуация. Важно е обаче това да бъде обяснено и обсъдено открито.

В. Говорене

1. Отговорете на следните въпроси:

- Как разбирате справедливостта в университета?
Справедливостта означава всички студенти да се третират равно – да имат еднакви права, възможности и условия за учене, без предпочитания или дискриминация.
- Според вас правилата трябва ли да важат еднакво за всички? Защо?
Да, правилата трябва да важат за всички. Така всички знаят какво се очаква и се създава ред и доверие между студентите.
- Как обикновено реагирате, когато някой не спазва правилата?
Обикновено се опитвам да го предупредя спокойно или да съобща на преподавателя, ако е важно. Важно е да се запази редът и да се избегнат несправедливости.
- Каква роля имат преподавателите за създаването на ред и справедлива среда в аудиторията?
Преподавателите определят правилата, обясняват ги на студентите и следят за тяхното спазване. Те също така помагат при конфликти и подкрепят равнопоставеността в класната стая.
- Има ли случаи, в които нарушаването на правило може да бъде оправдано? Споделете пример.

ПРАГ IV

„Ключът на справедливостта“

Отговори:

1. СПРАВЕДЛИВОСТ
2. ОТГОВОРНОСТ
3. РАВНОПОСТАВЕНОСТ

Код: С О Р

Г. Писане. Справедливост и етика в университета

Примерен имейл:

От: [Вашето име]

Тема: Потвърждение за участие в дебата

Уважаеми организатори,

Бих искал/-а да потвърдя участието си в дебата „Правила и справедливост в ежедневието“ на 20 март. Темата за справедливостта е важна за мен, защото в университета всички трябва да имат равни възможности и да се оценяват по честен начин. Например, при групова работа правилата помагат всеки да участва активно и да бъде изслушан.

Мога ли да получа повече информация за времето за въпроси и дискусии по време на дебата?

Благодаря и очаквам с нетърпение събитието.

С уважение,

[Вашето име]

ОСНОВНА ЗАДАЧА

Напишете принципно становище от името на Студентския съвет по казуса с използването на телефони по време на тест.

Становище на Студентския съвет в университета „Новаленд“

По време на последните тестове някои студенти използваха мобилни телефони, въпреки правилото за забрана. Това създаде усещане за несправедливост, тъй като правилата не бяха приложени еднакво за всички.

Студентският съвет подчертава, че справедливостта и равнопоставеността са ключови за спокойна и доверена учебна среда. Препоръчваме всички студенти да спазват правилата, а преподавателите да ги прилагат еднакво и с ясни последици при нарушения.

Призоваваме за открит диалог и гражданска отговорност, за да се гарантира ред, справедливост и равни възможности за всички в университета.

Студентски съвет
Университет „Новаленд“

ДИСКУСИЯ И РАЗМИСЪЛ

Примерни отговори:

- Как дейностите в този раздел ви помогнаха да разберете по-добре какво означава справедливост в ежедневието?

Дейностите ми показаха, че справедливостта не е само закон или правило, а начинът, по който се отнасяме с другите – честно, равнопоставено и с уважение.

- Кой според вас са най-важните правила в една общност и защо?
Най-важни са правилата за честност, равнопоставеност и безопасност. Те гарантират, че всички се чувстват сигурни и уважавани.
- Как можете да реагирате, когато видите несправедлива ситуация?
Мога да говоря спокойно с хората, които участват, да потърся помощ от преподавател или да предложа решение, което е честно за всички.
- Защо е важно да се спазват правилата, дори когато никой не наблюдава?
Защото това показва отговорност и честност. Така се изгражда доверие между хората и се създава стабилна общност.
- Как можем да насърчаваме отговорно и честно поведение сред приятели и колеги?

Можем да даваме добър пример, да обсъждаме важността на правилата и да подкрепяме другите, когато действат правилно.

Урок 9

Когато световите се сблъскват: Межкултурна комуникация и конфликти

Предистория: Какво се случи?

Университетът на Новаленд започна нова международна програма. Целта ѝ е да помага на студентите от различни страни да се разбират и да работят заедно. Тази година в университета дойдоха много чуждестранни студенти. Те свикват да живеят и учат в нова среда с различен език и култура.

В началото се появиха някои недоразумения. Чуждестранните студенти понякога не разбират местните навици и начин на общуване. Това понякога създава напрежение или чувство на изолация. Местните студенти и преподаватели също понякога не знаят как да общуват правилно.

Ръководството на университета иска да помогне на всички да се чувстват приети. То иска да промени начина на преподаване и комуникация, за да има повече уважение и разбиране между студентите. Това означава да се учим на емпатия, откритост и уважение към различията.

Вие, като част от академичната общност, ще помогнете да се създаде стратегия за приобщаваща комуникация.

А. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: последници от климатичните промени

А. I. Четене с разбиране

1. Прочетете текста и разсъждавайте върху следните въпроси:

- С какви трудности могат да се сблъскат чуждестранните студенти, когато общуват на пазар в чужда държава?
 - Може да не разбират местния език добре и да объркат цените или продуктите.
 - Трудно им е да поискат помощ или информация от продавачите.
 - Понякога местния разговорен език може да ги объркат.
- Как езиковите бариери могат да повлияят на чувството за приобщаване или изключване в ежедневни ситуации?
 - Ако не могат да общуват свободно, чуждестранните студенти могат да се чувстват изолирани или непълноценни.
 - Трудността при разбиране на обикновени ситуации (като пазаруване или ориентиране в града) може да намали увереността им.
 - Обратно, успешното справяне с езиковата бариера може да засили чувството за приспособеност и самостоятелност.

2. Отбележете твърденията, свързани с текста, като верни или грешни.

1. А) Вярно
2. Б) Грешно (Обяснение: От текста е ясно, че Елена е развълнувана и притеснена, не разбира всичко и кимва несигурно. Тя не се чувства напълно уверена.)
3. А) Вярно
4. Б) Грешно (В текста се казва, че Елена се чувства разстроена, когато клиентът започва да говори на английски. Тя предпочита да говори на български и да се почувства част от средата.)
5. А) Вярно

А.ІІ. Лексика

1. Свържете думите с техните дефиниции

Отговори:

- 1 Д) Недоразумение
- 2 Г) Учтивост
- 3 Б) Езикова бариера -
- 4 А) Търпение
- 5 В) Общуване

2. Попълнете празните места с думи от списъка

Отговори и обяснения:

1. директно
(Обяснение: Когато говорим твърде директно, можем да изглеждаме груби или настойчиви. Някои култури предпочитат по-меки, индиректни изрази.)
2. езикова бариера
(Обяснение: Трудността да се разбира другия, когато няма общ език, се нарича езикова бариера.)
3. недоразумение
(Обяснение: Когато хората не разбират правилно думите или поведението на другия, възниква недоразумение.)
4. интонация
(Обяснение: Начинът, по който говорим (глас, интонация), и използването на учтиви думи помага да избегнем конфликти и недоразумения.)
5. приобщаване
(Обяснение: Чувството, че си приет и ценен в групата, е важно за доброто общуване и взаимоотношенията.)

Праг І

Отговори:

1. 8)
2. 9)
3. 7)
4. 4)

Правилен код: 8 9 7 4

А.ІІІ. Слушане с разбиране

Текст на запис 1

Когато културите се срещат: конфликти в межкултурната комуникация

Межкултурната комуникация ни дава шанс да учим и да се развиваме, но понякога води до недоразумения. Хората от различни култури имат различни стилове на общуване, ценности и очаквания.

Например, някои култури ценят директното говорене – да казваш нещата открито. Други предпочитат по-непосредствен и учтив подход, за да запазят хармонията. Студенти, живеещи заедно, могат да се разбират различно: *„Трябва веднага да измиеш чиниите“* може да звучи нормално за един, но грубо за друг.

Конфликти възникват и заради езикови трудности. Студентът, който не владее добре езика, може да се колебае да изрази мнение или да поиска помощ, а другите да го тълкуват като нежелание.

Учтивостта помага за разрешаване на недоразумения. Фрази като *„Може би можем да опитаме друг подход“* или *„Разбирам твоята гледна точка, но аз чувствам, че...“* показват внимание към чувствата на другите и улесняват диалога.

Межкултурната комуникация изисква езикови умения, търпение и уважение. Конфликтите не са проблем, а възможност да се разберем по-добре.

1. Слушайте записа „Когато културите се срещат: конфликти в межкултурната комуникация“ и разсъждавайте върху следните въпроси:

- Можете ли да си спомните за ситуация, в която разлика в стиловете на комуникация е станала причина за конфликт или недоразумение? Студентите отговарят според собствения си опит.
- Защо според вас директното общуване се цени в някои култури, но се възприема като грубо в други?

-

Примерни отговори на втория въпрос:

- В култури, където се цени откритостта, директното говорене се смята за честност и ефективност.
- В култури, които ценят хармонията и учтивостта, директният тон може да изглежда конфронтационен и неприемлив. Например в САЩ е нормално да кажеш „Не съм съгласен“, докато в Япония това може да се възприеме като липса на уважение.

2. Слушайте записа отново и отбележете твърденията като верни или грешни.

1. Б) Грешно

(Обяснение: В текста се посочва, че понякога възникват недоразумения, но целта на межкултурната комуникация е да учим и да се развиваме. Конфликтите не са задължителни, а възможност за по-добро разбиране.)

2. А) Вярно

3. А) Вярно

4. А) Вярно

5. Б) Грешно

(Обяснение: В текста ясно се посочва, че успешната комуникация изисква езикови умения, търпение и уважение. Без тях недоразуменията и конфликтите могат да се увеличат.)

Текст на запис 2

Международен панаир в университетския кампус

В Университета „Новаленд“ се провежда международен панаир, на който студенти от различни държави представят своята култура и традиции. Всеки щанд предлага традиционна храна, музика и информация за съответната страна. Ана, студентка от Гърция, приготвя традиционно ястие с пресни зеленчуци и сирене. Тя обяснява съставките, начина на приготвяне и значението на това ястие в своята култура.

В началото Ана говори много бързо и използва непознати думи, които затрудняват някои студенти. Един чуждестранен студент не разбира всичко и учтиво я моли: „Можеш ли да повториш?“ и „Би ли говорила по-бавно?“. Ана се усмихва, осъзнава проблема и обяснява отново, по-ясно и по-спокойно. Хората задават въпроси, опитват храната и разговарят приятелски. Благодарение на спокойната и уважителна комуникация панаирът се превръща в приятно и образователно преживяване за всички участници.

3. Слушайте записа „Международен панаир в университетския кампус“ и отговорете на следните въпроси:

- *Как реагира Ана, когато схваща, че един от студентите не я разбира?*
Ана се усмихва, проявява разбиране и обяснява отново информацията по-ясно и по-бавно.
- *Какво според теб е важно за успешното межкултурно общуване в подобни ситуации?*
Важно е хората да бъдат търпеливи, учтиви и отворени към различията, както и да са готови да обясняват и да задават въпроси спокойно.

4. Слушайте записа отново и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори:

1. А)

2. Г)

3. В)

4. Г)

5. А)

Праг II

Отговори:

- 1. Култура – Б)** Начинът на живот на дадена група хора – традиции, ценности, език и обичаи.
- 2. Комуникация – Г)** Обмен на информация между хора чрез говорене, писане или жестове.
- 3. Културни различия – А)** Разлики в начина, по който хората мислят, говорят и се държат в различни култури.
- 4. Конфликт – В)** Спор или неразбирателство между хора, често породено от различия в мненията или културата.

Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Разбирайте и се свързвайте

Б. I. Четене

2. Изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори:

1. Б) Защото започва нов живот в чужда страна с различен език и култура.
(Обяснение: В текста се казва, че Анастасия пристига в чужда страна, където всичко е ново за нея – езикът, хората и културата. Това я кара да се чувства несигурна, въпреки че е мотивирана да учи.)
2. В) Говорят смело и изразяват несъгласие.
(Обяснение: В първия семинар студентите говорят уверено, изразяват различни мнения и не се притесняват да не са съгласни. Това поведение изненадва Анастасия, защото е различно от нейния опит.)
3. Б) Като се изразява учтиво и внимателно.
(Обяснение: Анастасия използва учтиви и по-вежливи изрази, като „Чудех се дали...“, за да изрази мнението си. Така тя избягва директността и показва уважение към другите.)
4. В) Учтиво моли за уточнение.
(Обяснение: Когато не разбира задачата, Анастасия не мълчи и не се отказва. Тя учтиво пита за уточнение, което помага на групата да избегне напрежение и грешки.)
5. В) Че межкултурната комуникация изисква търпение и уважение.
(Обяснение: В края на текста Анастасия осъзнава, че успешната межкултурна комуникация изисква търпение, уважение и желание за разбиране, а не само добро владение на езика.)

Б. II. Граматика

1. Преработете изреченията, като запазите смисъла, но промените граматичната форма, както е указано.

Отговори:

1. Поради притеснението си да говори, Александра мълчеше по време на дискусията.
2. Когато студентите изразяват мненията си открито, понякога възникват конфликти.
3. Въпреки че се колебаеше, Александра реши да се включи в разговора.
4. Ако хората не разбират културните различия, често възникват недоразумения.
5. Александра започна да се чувства по-уверена едва когато се включи в разговорите.

2. Попълнете празните места с подходящите думи или изрази от списъка в правилната форма.

1. директни

(Обяснение: студентите изразяват мнението си смело и открито, за разлика от Анастасия, която е свикнала с по-учтив и внимателен начин.)

2. би било добре

(Обяснение: косвен, учтив начин да изрази свое мнение или предложение без да звучи грубо)

3. недоразумения

(Обяснение: често възникват, когато хора от различни култури имат различни очаквания за общуване)

4. учтиви

(Обяснение: изразява уважение към другите, помага за гладко общуване)

5. търпение

(Обяснение: необходимо, за да се разбере другият и да се избегнат конфликти)

Праг III

Отговори:

1. **С оглед на** различните културни норми, преподавателят адаптира методите на обучение, за да избегне недоразумения между студентите.
2. **С цел да** подобрят межкултурната комуникация, студентите участваха в ролеви игри, които симулират различни ситуации.
3. Модераторът задаваше въпроси, които насърчават участниците да споделят своите мнения, **с намерение да** се насърчи открит диалог.
4. Студентите анализираха казуси **да** открият причините за межкултурни конфликти.
5. На лекцията обсъждаха различни подходи към конфликтите, **за да** намерят общо решение, приемливо за всички участници.
6. **За целите на** межкултурната комуникация интернационалните компании често организират семинари за културна приспособимост.

Б. III. Слушане с разбиране

Запис на текст 3 „Разнообразие на изразенията на лицето и културните различия“

В университета „Новаленд“ студентите идват от различни култури, което прави комуникацията интересна, но понякога и предизвикателна. Изразенията на лицето играят важна роля, но тяхното значение може да се различава според културния контекст.

Например, усмивката често се възприема като знак на дружелюбие или учтивост, но може да показва и емоции като радост, неудобство или нервност. Подобно е положението с повдигането на вежди – то може да означава изненада, интерес или неразбиране. Лекото присвиване на очи често показва концентрация или съмнение, а намръщаното лице не винаги означава гняв – понякога сигнализира мислене или внимателно обмисляне на информацията.

2. Слушайте записа отново и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори:

1. Б)
2. В)
3. Б)
4. А)
5. А)

3. Преди да изслушате следващия запис „Зрителен контакт и ефективна комуникация“, отговорете на следните въпроси:

- *Как зрителният контакт може да промени начина, по който другите възприемат нашите думи или настроение?*

Зрителният контакт показва, че сме уверени и внимателни. Когато гледаме хората в очите, те възприемат думите ни по-сериозно и разбират по-добре чувствата ни.

- *Мислите ли, че невербалните сигнали могат да бъдат по-важни от думите в някои ситуации? Защо?*

Да, понякога жестовете, мимиките или тонът на гласа казват повече от думите. Например, ако кажем „всичко е наред“, но сме скръстили ръце и гледаме надолу, другите ще разберат, че сме притеснени или несигурни.

Текст на запис 4 „Зрителен контакт и ефективна комуникация“

Зрителният контакт е много важен за ефективната комуникация, защото показва внимание, интерес и уважение към събеседника. Когато гледаме човек в очите, той ни възприема като искрени и уверени. Това помага думите ни да се разберат правилно и намалява недоразуменията.

В университетската среда зрителният контакт е полезен както при разговор с преподавател, така и при работа в група. Например, когато представяме проект, погледът към аудиторията ангажира слушателите и показва увереност. При групови дискусии очите ни помагат да покажем, че слушаме и уважаваме мнението на другите.

Важно е да има баланс – твърде малко контакт може да изглежда незаинтересованост, а твърде много – напрежение. Правилният зрителен контакт прави комуникацията по-ясна, справедлива и приятна за всички.

4. Слушайте записа „Зрителен контакт и ефективна комуникация“ и отговорете на следните въпроси:

Примерни отговори:

- *Какво е зрителният контакт и защо е важен за ефективната комуникация?*
Зрителният контакт е когато гледаме човека срещу нас в очите по време на разговор. Той показва внимание, интерес и уважение и помага думите ни да се разберат правилно.
- *По какъв начин зрителният контакт помага на другите да разбират нашите емоции и намерения?*
Когато гледаме в очите, другите могат да усетят дали сме уверени, спокойни или притеснени. Така нашите емоции и намерения се разбират по-добре.
- *Как зрителният контакт може да подобри атмосферата при групови дискусии или презентации в университета?*
Той ангажира слушателите, показва, че внимаваме, и създава доверие между членовете на групата или аудиторията.
- *Какво може да се случи, ако зрителният контакт е твърде кратък или твърде дълъг?*
Твърде малко зрителен контакт може да изглежда незаинтересованост, а твърде много – напрежение или агресия. Балансът е важен за добро общуване.
- *Как можете сами да използвате зрителен контакт, за да покажете внимание и уважение към другите в учебна среда?*
Мога да гледам събеседника в очите, докато говоря или слушам, да кимам и да се усмихвам, за да покажа, че следя и уважавам мнението му.

В. ГОВОРЕНЕ

1. Отговорете на следните въпроси:

Примерни отговори:

- *Как студентите могат да подобрят комуникацията си в мултикултурна среда като университета „Новаленд“?*
Студентите могат да бъдат учтиви и търпеливи. Те трябва да слушат внимателно и да задават въпроси. Това помага за по-добро разбирателство.
- *Как разбирането и уважението към различията допринасят за по-добри взаимоотношения и по-ефективно сътрудничество между хората?*
Когато хората уважават различията, има по-малко конфликти. Хората се чувстват приети и спокойни.
- *Как търпението и активното слушане помагат за изграждането на уважение в мултикултурна среда?*
Търпението помага на хората да не се ядосват. Слушането показва уважение. Така общуването е по-добро.

- *Кои умения за общуване са най-важни за успешна комуникация в международна академична общност?*
Важно е да говорим ясно и спокойно. Трябва да слушаме другите и да бъдем учтиви.
- *Трябва ли уважението към културните различия да бъде основен принцип в общуването между хората и защо това е важно?*
Да, защото всички хора са различни. Уважението помага за по-добро общуване и приятелства.

Праг IV

Отговори:

1. ТЪРПЕНИЕ
2. АКТИВНО СЛУШАНЕ
3. УВАЖЕНИЕ

Код: Т А У

Г. Писане

1. „Писмо до състудент от друг чуждестранен университет“

Примерен текст:

Здравей, Алекс!

Искам да обсъдим предложението ти за нашия групов проект. Не съм сигурна дали разбрах напълно какво имаш предвид с новата структура на презентацията. Би ли могъл да обясниш идеята си по друг начин?

Мисля, че предложението ти е интересно, но може би ще бъде по-ясно, ако първо представим основната информация и след това добавим примери. Така всички в групата ще могат по-лесно да следят презентацията.

Бих искала също да предложа малка промяна в раздела за изследванията. Може да разделим информацията на две части, за да не се припокриват идеите. Разбирам, че твоят план е структуриран различно, но тази промяна може да помогне на аудиторията да разбере по-добре материала.

Благодаря ти за търпението и сътрудничеството! Надявам се да намерим най-доброто решение за групата и да работим заедно спокойно и ефективно.

Поздрави, Мария

ОСНОВНА ЗАДАЧА

Примерен отговор:

Кодекс за учтиво и етично поведение в поликултурна среда

Този етичен кодекс съдържа насоки за учтиво и справедливо поведение и цели да помогне на студентите да се разбират и уважават взаимно в поликултурната среда на университета. Той насърчава сътрудничеството, откритостта и ефективната комуникация между студентите от различни култури.

Правила и препоръки:

1. Уважаваме културните различия на всички студенти и преподаватели.
2. Говорим учтиво и слушаме внимателно, особено когато мненията и начина на изразяване са различни.
3. Решаваме конфликтите спокойно и с внимание към различните гледни точки и културни традиции.
4. Помагаме на състудентите и сме отворени към нови идеи и подходи.
5. Поддържаме позитивна и подкрепяща учебна среда, в която всеки се чувства приет.

Учтивото и етично общуване в поликултурна среда ни помага да се разбираме и уважаваме взаимно. Така университетът става място, където всички студенти могат да учат, да се развиват и да се чувстват приети независимо от своята култура.

Урок 10

Вашият глас, вашата сила

Предистория: Изрази своята позиция

В студентската общност в последно време някои нови предложения предизвикаха дебати – едни хора запазват мълчание, докато други надигат глас. Като член на Екипа на ораторите на гражданското общество на Новаленд вие имате задачата да проучите реален граждански проблем и да подготвите убедителна реч. Думите ви трябва да бъдат точни, справедливи и основани на демократични ценности, подкрепени с реални примери и доказателства. На Форум за обществени дебати на Новаленд вие ще застанете в защита на справедливостта, с цел да промените нагласите и да вдъхновите за действие. Това не е просто упражнение – това е твоят глас в действие.

А. Четене с разбиране, лексика и слушане с разбиране: последици от климатичните промени

А.1. Четене с разбиране

1. Прочетете текста и разсъждавайте върху следните въпроси:

- Изнасяли ли сте някога публична реч, за да подкрепите идея или промяна (например в университета или в своята общност)? За какво беше тя?
- Какво ви идва наум, когато чуете понятието застъпничество?
- Защо според вас публичното говорене е важно в едно демократично общество?

Примерен отговор на третия въпрос:

Публичното говорене е важно в демократичното общество, защото хората могат свободно да изразяват своето мнение. Така те участват в обществения живот и в решенията, които се вземат.

Когато различни хора говорят открито, всички могат да чуят различни идеи и да изберат какво мислят. Това помага на демокрацията да работи по-добре.

Например, ако се предлага нов закон, гражданите могат да кажат какво мислят за него. Така те могат да повлияят на решението.

2. Отбележете твърденията, свързани с текста, като верни или грешни.

1. А) Вярно

2. Б) Грешно

(Обяснение: Хората могат да изразяват мнението си на обществени срещи, форуми или пред институции, когато защитават важни за тях каузи.

Гражданската ангажираност означава освен да говорим и да умеем да слушаме.)

3. А) Вярно

4. Б) Грешно

(Обяснение: Личната ангажираност влияе на начина на говорене. Когато сме засегнати лично, сме много по-емоционални.)

5. А) Вярно

А.ІІ. Лексика

1. Свържете думите с техните дефиниции

1. Публично говорене – Г) Умението да изразяваш идеи и мнения пред аудитория ясно и убедително)

2. Застъпничество – А) Подкрепа и защита на определена кауза или идея

3. Реторика – Б) Изкуството да говориш убедително и ефективно

4. Аргумент – А) Довод или доказателство, което подкрепя мнение

5. Социална промяна – В) Промяна в обществото, която засяга начина на живот, права или ценности

2. Изберете правилната дума/фраза от списъка, за да попълните празните места. Всяка дума/фраза може да се използва само веднъж.

1. публично говорене

2. гражданска ангажираност

3. застъпничество

4. аргумент

5. активен гражданин

Праг І

Отговори

1. Б) 8

2. В) 9

3. А) 7

4. Б) 6

Код: 8 9 7 5

А. ІІІ. Слушане с разбиране

Текст на запис 1 „Смелостта да говориш: как да преодолеем страха от публично изказване“

Много хора се страхуват да говорят пред публика. Това е напълно нормално. Емоциите не са нещо лошо – напротив, те могат да ни помогнат да звучим по-истински и да се свържем с аудиторията. Чрез тях публиката усеща, че говорим от сърце и вярваме в думите си.

Подготовката е ключова. Помисли предварително какво искаш да кажеш и как ще застанеш пред хората. Упражнявай гласа си, езика на тялото и цялостното си присъствие. Много е полезно да започнеш речта с кратък пример, история или въпрос, който привлича вниманието и събужда интереса на публиката.

Когато говорим открито и с внимание, ние помагаме на другите да разберат нашите идеи, да се замислят и дори да действат. С времето и с практиката страхът намалява, а увереността расте. Така публичното говорене се превръща в инструмент, чрез който можем да влияем положително върху обществото около нас.

2. Слушайте записа отново и отбележете твърденията като верни или грешни.

Отговори:

1. Б) Грешно

(Обяснение: Емоциите са нормални и дори полезни – те ни помагат да звучим по-истински и да се свържем с аудиторията.)

2. А) Вярно

3. Б) Грешно

(Обяснение: Добре е да започнем с пример, история или въпрос, защото това привлича вниманието и събужда интереса на хората.)

4. Б) Грешно

(Обяснение: Публичното говорене е инструмент, чрез който можем да влияем положително върху обществото – споделяме идеи, вдъхновяваме и подтикваме към действие.)

5. А) Вярно

Запис 2 „Как да говорим уверено пред публика“

Много хора се страхуват да говорят пред публика. Това е нормално. Емоциите могат да ни помогнат да бъдем истински и да се свържем с аудиторията.

Съвети за по-добра реч:

Бъдете уверени. Вярвайте в думите си.

Гледайте хората в очите и се усмихвайте. Това помага на хората да се чувстват добре.

Използвайте ръцете и тялото си. Те показват идеите ви, но не прекалявайте.

Показвайте емоции. Гласът и лицето ви правят речта по-интересна.

Започнете с история или въпрос. Това привлича вниманието.

Уважавайте времето. Говорете кратко и ясно.

Подгответе план Б. Помислете какво ще правите при проблеми.

Упражнявайте се. Говорете пред огледалото, пред приятели или записвайте себе си.

4. Слушайте записа отново и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори и обяснения:

1. Б) Защото е естествена човешка реакция

(Обяснение: В текста се казва, че много хора се страхуват да говорят пред публика и че това е напълно нормално. Това показва, че страхът е естествена човешка реакция, а не нещо необичайно.)

2. В) Като помогнат да звучи по-истински и да се свърже с публиката

(Обяснение: Според текста емоциите не са нещо лошо. Те помагат на говорещия да звучи искрено и да се свърже по-добре с аудиторията, защото публиката усеща, че той говори от сърце.)

3. Б) Подготовката

(Обяснение: В текста ясно се подчертава, че подготовката е ключова. Говорещият трябва предварително да помисли какво ще каже и как ще се представи пред хората.)

4. Г) С кратък пример, история или въпрос

(Обяснение: Посочено е, че е полезно речта да започне с кратък пример, история или въпрос, който привлича вниманието и събужда интереса на публиката.)

5. А) Страхът намалява, а увереността расте

(Обяснение: В края на текста се казва, че с времето и практиката страхът намалява, а увереността се увеличава. Това означава, че упражненията и опитът помагат на човек да стане по-уверен в публичното говорене.)

Праг II

Отговори:

1. Убедителна реч – Б) Способността да говорим така, че другите да ни разберат и да ни повярват.

2. Гражданска инициатива – Г) Действие или проект, чрез който хората участват активно в обществото.

3. Обратна връзка – А) Реакция на публиката, която помага да се подобри речта.

4. Емоционално изразяване – В) Способност да показваш чувства чрез глас и поведение.

Б. Четене с разбиране, граматика и слушане с разбиране: Твоят глас в действие

Б. I. Четене с разбиране

1. Прочетете текста *„Граждански диалог в действие“* и отговорете задавали ли сте си въпроса какво означава за вас „граждански диалог“? Как студентите могат да допринесат за решаването на проблеми в своята общност?

Примерен отговор:

Гражданският диалог е обсъждане на обществени въпроси, при което хората споделят мнения и търсят общи решения за доброто на общността.

Студентите могат да организират срещи, да предлагат идеи и да участват в дискусии с преподаватели или представители на институции. Те могат да работят по социални и екологични проекти и да предлагат конкретни решения на различни проблеми.

2. Изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори и обяснения:

1. Б)

(Обяснение: В текста ясно се казва, че гражданският диалог е „процес, при който хората обсъждат важни обществени въпроси, споделят мнения и търсят решения“.)

2. В)

(Обяснение: В текста се дават примери за подобряване на университетската библиотека, диалог с общината за екологията и организиране на кампании за почистване. Не се споменава изследване на нови технологии в лабораторни условия.)

3. А)

(Обяснение: В последния абзац се казва, че активното участие показва, че студентите могат да влияят върху решенията в университета и обществото.)

4. Г)

(Обяснение: Текстът посочва, че гражданският диалог развива умения за решаване на проблеми, работа в екип и отговорност към общността.)

5. А)

(Обяснение: В текста се подчертава значението на уважението към различни гледни точки и внимателното изслушване. Това е основен елемент на успешния граждански диалог.)

Б.ІІ. Граматика

1. Трансформирайте изреченията, като замените глагола със съществително име (напр. *обсъждат* → *обсъждане*).

Отговори:

1. *Обсъждането* на важни обществени въпроси е част от гражданския диалог.
2. Свободното *изразяване* е основен принцип на диалога.
3. *Решаването* на проблемите чрез разговор е ефективен подход.
4. *Подкрепата* на студентските инициативи от общината е важна за успеха им.
5. Активното *участие* в срещите показва ангажираност.

2. Поставете думите в скоби в правилната им форма.

Отговори:

1. организираха (минало свършено време)
2. покани (минало свършено време)
3. участват (сегашно време за условно изречение)
4. ще развият (бъдеще време)

5. ще бъдат (бъдеще време)

Праг III

Отговори:

1. **Тези** студентите обсъждат новите правила за межкултурната комуникация.
2. Това е инициатива на **нашата** младежка организация.
3. Всеки член на клуба изразява **своето** мнение по темата.
4. Гражданите подкрепят инициативата на **техните** съседни.
5. Важно е да говориш открито и ясно, защото **твоят** глас има значение.
6. Младите хора работят активно, за да информират останалите за проблема, защото това е важно за **всички**.

Б. III. Слушане с разбиране

Текст на запис 3 „Гласът, който промени спирката“

Мария всеки ден чакаше автобуса пред университета. Спирката беше без навес, а през зимата хората стояха на дъжд, сняг и вятър. Всички се оплакваха, но никой не правеше нищо. „Така е от години“, казваха възрастните.

Един ден Мария реши да напише кратък пост в социалните мрежи. Качи снимка и зададе прост въпрос: „Защо гражданите трябва да чакат на открито?“ Публикацията беше споделена десетки пъти. Студентите започнаха да коментират, местен журналист се свърза с нея, а след месец общината постави нов навес.

Мария беше обикновена студентка, която просто изрази мнението си публично. Понякога проблемите съществуват с години не защото няма решение, а защото никой не говори за тях. Когато мълчим, приемаме проблема за нормален. Когато говорим, даваме шанс за промяна.

Публичното изразяване на мнение не означава конфликт – означава участие. А участието е силата, която превръща гражданите в активна общност.

1. Слушайте записа „Гласът, който промени спирката“ и отговорете на въпросите:

- Защо според вас хората често се оплакват от даден проблем, но не предприемат действия?

Примерен отговор: Защото смятат, че нищо няма да се промени, страхуват се от реакция или не вярват, че гласът им има значение.

- Каква роля играят социалните мрежи в решаването на обществени проблеми?

Примерен отговор: Те могат бързо да привлекат внимание, да обединят хора със сходни мнения и да окажат обществен натиск върху институциите.

- Смятате ли, че всеки човек може да предизвика промяна? Защо?

Примерен отговор: Да, защото дори едно мнение може да вдъхнови други хора и да постави началото на по-голямо обществено действие.

- Какви са рисковете и ползите от публичното изразяване на мнение?
Примерен отговор: Ползите са свързани с промяна и гражданска активност, а рисковете могат да бъдат критика, неразбиране или негативни реакции.

2. Слушайте записа отново и изберете правилния отговор (А, Б, В или Г) на всеки въпрос.

Отговори:

1. Б)
2. В)
3. Г)
4. Б)
5. В)

3. Преди да изслушате записа „Стартира проектът „Гласът на младите българи“ отговорете:

- Какви проекти биха мотивирали младите хора да участват повече в обществото?

Проекти, които са интересни и полезни, като залесяване на паркове, кампании за чиста околна среда или помощ на социални групи, мотивират младите да се включат, защото виждат конкретен резултат от действията си.

- Може ли фондация да помогне на младите хора повече отколкото държавата? Защо?

Понякога фондациите действат по-бързо и организират проекти, насочени специално към младите хора, докато държавата често се бави заради бюрокрацията.

Текст на запис 4: Стартира проектът „Гласът на младите българи“

Фондация „Бранище“, заедно с общините Петрич и Чирпан, обяви новия проект „Гласът на младите българи“. Финансиран от Националната програма за младежта, той има за цел да насърчи активната социална позиция на младите хора и да ги мотивира да участват активно в обществения живот.

Проектът ще постигне това чрез:

1. Младежка платформа за споделяне на идеи и позиции по важни обществени теми.
2. Конкурси, фестивали и творчески работилници за изразяване чрез изкуство.
3. YouTube канал с дискусии за местните предизвикателства и решения.
4. Концерт-спектакли за обединяване на младите таланти от двете общини.

Крайната цел е да развие увереност, гражданска ангажираност и създаване на дългосрочни промени в местната среда. Проектът съчетава

култура, история, изкуство и доброволчество, формирайки у младежите чувство за национална идентичност и социална отговорност.

„Гласът на младите българи“ – за активно участие и по-добро бъдеще!

4. Слушайте отново записа „Стартира проектът „Гласът на младите българи“ и отговорете на следните въпроси:

- Каква е основната цел на проекта „Гласът на младите българи“?
Примерен отговор: Основната цел е да насърчи активното участие на младите хора в обществения живот и да развие тяхната увереност и гражданска ангажираност.
- Какви методи използва проектът, за да мотивира младите хора?
Примерен отговори: Проектът използва младежка платформа за идеи, конкурси, фестивали и творчески работилници, YouTube канал за дискусии и концерт-спектакли за обединяване на таланти.
- Как проектът подпомага развитието на социална отговорност и национална идентичност у младите хора?
Примерен отговор: Чрез съчетаване на култура, история, изкуство и доброволчество, проектът формира у младежите чувство за социална отговорност и национална идентичност.
- Защо включването на изкуство и творчески инициативи е важно за проекта?
Примерен отговор: Изкуството и творческите инициативи позволяват на младите хора да се изразяват, да споделят идеи и да ангажират аудиторията по интересен и запомнящ се начин.
- Как младите хора могат да участват активно в проекта?
Примерен отговор: Те могат да участват чрез споделяне на идеи на младежката платформа, участие в конкурси и работилници, дискусии в YouTube канала и участие в концерт-спектакли.

В. ГОВОРЕНЕ

1. Обсъдете в групата следните въпроси:

Примерни отговори:

1. Защо е важно гражданите да изразяват своето мнение по обществени въпроси?

Защото така могат да участват в решаването на проблеми, да дават идеи и да влияят върху правилата и решенията в обществото.

2. В какви ситуации мълчанието може да бъде проблем за обществото? Дайте пример.

Мълчанието е проблем, когато се случва несправедливост, като например дискриминация или замърсяване на околната среда – ако никой не говори, проблемът продължава.

3. Какви качества са необходими на човек, за да защитава публично своята позиция?

Необходими са смелост, увереност, уважение към другите и умение да аргументира мнението си ясно.

4. По какъв начин младите хора могат да участват активно в обществения живот?

Могат да се включват в училищни и университетски съвети, доброволчески проекти, кампании за околната среда или социални инициативи.

5. Как гражданската активност може да допринесе за положителна промяна в една общност?

Тя помага да се решават проблеми, да се подобрява околната среда, да се увеличава доверието между хората и да се създава по-добра и справедлива среда.

Праг IV

1. МНЕНИЕ
2. ИЗБОРИ
3. КАМПАНИЯ

Код: М И К

Г. ПИСАНЕ

Примерен текст на писмено мнение:

Като студент в университета смятам, че въвеждането на система за автоматична идентификация в тестовите центрове е много добра и необходима стъпка. Новата технология ще улесни процеса по провеждане на изпитите и ще направи контрола по-ефективен. Това ще помогне за по-голяма честност и равнопоставеност между студентите.

Според мен е важно университетът да се развива и да използва съвременни дигитални решения. Фактът, че системата вече е тествана успешно, показва, че ръководството на университета работи активно за модернизирание на учебния процес. Очаквам тази промяна да подобри и административното обслужване, което ще спести време както на студентите, така и на преподавателите.

В заключение, смятам че тази система е полезна иновация и добра крачка към по-модерен и сигурен университет.

ОСНОВНА ЗАДАЧА

Кратка реч за Форум за обществени дебати

Примерна кратка реч:

Здравейте! Аз съм [Вашето име] и от името на Студентския съвет искам да кажа мнението на студентите за новата система за административно обслужване в университета. Смятам, че това е важна стъпка за по-добра организация на студентските услуги.

Дигиталните технологии имат много ползи. Първо, студентите могат да подават документи и да се записват за курсове бързо и удобно, без да чакат на

опашки. Второ, системата улеснява работата на администрацията и намалява грешките.

Разбира се, едно възможно предизвикателство е сигурността на личните данни. Трябва да се гарантира, че информацията на студентите ще бъде защитена.

В заключение, смятам, че новата система ще направи университетските услуги по-лесни за използване и по-ефективни, като помогне както на студентите, така и на администрацията.

ДИСКУСИЯ И РАЗМИСЪЛ

- Какво означава за вас изразът „твоят глас“?
„Твоят глас“ означава правото и възможността да изразиш мнението си и да влияеш върху решенията, които засягат теб и общността.
- Имало ли е ситуация, в която сте се колебали да изразите мнението си? Защо?

Да, понякога се колебая, когато се страхувам, че мнението ми може да не се приеме или да предизвика конфликт.

- Смятате ли, че студентите имат достатъчно възможности да изразяват позицията си в университета?

Не винаги. Има съвети и форуми, но понякога студентите нямат време или информация как да участват активно.

- По какъв начин университетът може да насърчи по-активното участие на студентите?

Може да организира дискусии, анкети, дебати и доброволчески проекти, където студентите да предлагат идеи и да участват в решенията.

- Защо е важно младите хора да участват в обществения и гражданския диалог?

Защото така техните нужди и идеи се чуват, а обществото става по-справедливо и по-отговорно.

- Как можете лично да използвате гласа си, за да допринесете за положителна промяна?

Мога да говоря открито за проблеми, да предлагам решения, да участвам в кампании и инициативи в университета или града.

- Вярвате ли, че един глас може да промени нещо? Дайте пример.

Да, един глас може да промени нещо, например когато студент предлага идея за нова инициатива в университета и тя се приема след подкрепа от други хора.

Digitally-Enhanced Foreign Language Education
For Active European Citizenship and Democratic
Culture

Project No. 2024-1-RO01-KA220-HED-000249951

GEORGE EMIL PALADE
UNIVERSITY OF MEDICINE,
PHARMACY, SCIENCE, AND
TECHNOLOGY OF TARGU MURES

UNIVERSITY
of NICOSIA

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union